

Attityder till kursvärdering

- en enkätstudie bland studenter och lärare vid SLU:s JLT-fakultet

Folke Sitbon

1. Vilket är ditt helhetsintryck av kursen - om du beaktar det du lärt dig, kursens uppläggning/organisation, din arbetsbörda osv.

Dåligt 1 2 3 4 5 6 8 9 Mycket bra

Kommentar: *Det har varit en bra kurs med bra organisation och lagom jobbig. Intresseväckande och engagerande föreläsare. Bra med lite lediga dagar under kursens gång. Lagom med labrapporter och andra uppgifter. Lagom avvägning mellan praktiskt och teoretiskt arbete.*

”Det vore intressant att få veta om kursvärderingarna verkligen leder till något”

- EN STUDENT

”De låga svarsfrekvenserna är onekligen ett problem vid kursvärdering”

- EN LÄRARE

”Kurs- och programvärdering är en del av utbildningen och ett gemensamt ansvar för lärare och studenter”

- UR SLU:s REGELSAMLING

Attityder till kursvärdering

*- en enkätstudie bland studenter och
lärare vid SLU:s JLT-fakultet*

Sammanfattning

Kursvärdering är ett användbart instrument för att analysera den sammantagna undervisningsprocessen. Genom kursvärdering kan deltagarna göras medvetna om vad som upplevts positivt eller negativt i undervisningen, och en gemensam grund kan utarbetas inför ett kommande förbättringsarbete. Eftersom rollen inom undervisningen är så pass olika för kursledare, lärare och studenter är det tänkbart att dessa skillnader påverkar deras syn på kursvärdering eller behovet av den. Syftet med denna studie har varit att undersöka: i) om det finns skillnader i attityden till kursvärdering bland studenter och lärare, samt ii) hur resultaten av kursvärdering sammanställs, synliggörs och tillämpas inom undervisningen.

En enkät om synen på kursvärdering besvarades av 254 studenter resp. 59 lärare inom SLU:s JLT-fakultet¹. Resultaten visar att kursvärdering genomförs på alla av fakultetens kurser, och att en kombination av skriftlig och muntlig kursvärdering är den vanligaste formen. Grundsynen till kursvärdering är mycket positiv bland både studenter och lärare, men det finns klara skillnader i vad man är positiv till och till vad man anser som viktigt att utvärdera. Exempelvis visar lärare en klart större vilja än studenter att värdera kursens mål och hur de uppfylldes, och inte bara kursens medel och innehåll. Lärare och studenter visar också klart skilda uppfattningar om vad som innefattas i begreppet ”kursens helhetsintryck”, där man till största delen fokuserar på varandras respektive insatser under kursen. Lärarna anser att kursvärdering ger ett god stöd i planeringsarbetet med nästkommande kurser. Även om kursvärderingsresultaten nästan alltid sammanställs och diskuteras inom lärarkåren, verkar resultaten och de förändringar av kursen de leder till vara otydliga för studenterna. De vanligaste förändringarna föranledda av kursvärdering är direkt relaterade till själva undervisningen, t.ex. ändringar av föreläsningar och laborationer. Mer övergripande organisatoriska frågor om kursen och dess roll i utbildningen verkar inte tas upp i kursvärderingsprocessen.

Det samlade intrycket av enkätsvaren ger en bild av kursvärdering inom fakulteten som en relativt väl fungerande process, även om den också kan förbättras. Med de båda enkäterna som grund ges i slutet av arbetet förslag på några enkla förbättringar av kursvärderingsprocessen inom fakulteten.

---

¹Efter undersökningens avslutande genomfördes en omorganisation av SLU:s fakulteter och JLT-fakulteten motsvaras idag (år 2006) närmast av Fakulteten för naturresurser och lantbruk, NL.

Innehåll

	sid.
Förord	6
Inledning	7
Syfte med undersökningen	9
Metoder	9
Resultat: Student-enkäten	11
Resultat: Lärar-enkäten	20
Sammanfattning och diskussion	31
Slutsatser	35
Litteratur	35
<i>Bilagor</i>	
1. Utdrag ur SLU:s regelsamling	36
2. Student-enkäten	37
3. Lärar-enkäten	39

Förord

Alla som på olika sätt deltar i, eller arbetar med, undervisning i någon form vill säkert att den ska vara så bra som möjligt och av högsta kvalitet. Frågan är vad som menas med ”så bra som möjligt” och ”av högsta kvalitet”, och på vilka sätt dessa mål ska uppnås. Åsikterna om svaren på dessa frågor går sannolikt isär beroende på vem som tillfrågas.

Kursvärdering i olika former utgör ett här användbart instrument för att analysera den sammantagna undervisningsprocessen. Genom detta kan deltagarna göras medvetna om vad som upplevts positivt eller negativt i undervisningen, och en gemensam grund kan utarbetas inför ett kommande förbättringsarbete. Men, eftersom rollen inom undervisningen väsentligt kan skilja sig åt för olika kategorier av deltagare, är det tänkbart att också deras attityd till kursvärdering skiljer sig åt, exempelvis beträffande vad som ska värderas eller hur meningsfullt det är. Föreliggande arbete syftar till att undersöka om sådana skillnader i attityder till kursvärdering finns bland studenter och lärare inom SLU. Förhoppningsvis kan resultaten bidra till en ökad förståelse för olika aspekter av kursvärderingsprocessen inom SLU, och även tjäna som ett underlag för vidare diskussioner i olika pedagogiska forum.

Arbetet har gjorts möjligt genom medel från Enheten för pedagogiskt utvecklingsarbete. Ett stort tack riktas här till Bengt Ekman, Astrid Hoppe och Ann-Marie Åkerblom för inspiration och synpunkter under arbetets gång. Ett stort tack riktas även till de över 300 anonyma studenter och lärare som har tagit sig tid att besvara enkäterna.

UPPSALA MAJ 2004, FOLKE SITBON

Fotnot: Sedan arbetet i juni 2004 lämnades till Enheten för pedagogiskt utvecklingsarbete för tryckning, så har flera omorganisationer genomförts inom SLU. En av dessa innebar att Enheten för pedagogiskt utvecklingsarbete ombildades till Utvecklingscentrum för lärande (UCL). Tryckningen av arbetet har därigenom av okänd anledning inte genomförts inom ramen för UCL:s arbete, och har istället slutligen tryckts inom Institutionens för växtbiologi och skogsgenetik interna skrifter. En annan förändring är att även kursvärderingsprocessen inom SLU genomgått flera ändringar, bl.a. har skriftlig kursvärdering i princip helt ersatts med datorbaserade enkäter på en 5-gradig skala innehållande nio obligatoriska frågor samt ett valfritt antal egna frågor. Detta förfarande har kraftigt minskat lärarnas arbete med att sammanställa kursvärderingar. Delar inom både studerande- och lärarenkäten får därför år 2006 anses som inaktuella och reflektera en tidigare situation. Emellertid är många av de viktigare slutsatserna i föreliggande arbete sannolikt oberoende av sättet som kursvärderingen genomförts på, och arbetet kan förhoppningsvis även år 2006 och framgent tjäna som utgångspunkt för en fortsatt diskussion kring kursvärderingsprocessen inom SLU.

UPPSALA, SEPT. 2006 / F.S.

Inledning

Undervisning inom ett pedagogiskt system är en omfattande process som innefattar flera moment, bl.a.:

- fastställande av undervisningens mål
- planering av undervisningstillfället
- genomförande av undervisningstillfället
- utvärdering av undervisningen
- återkoppling av utvärderingen i nya undervisningssituationer.

Genom de två senare punkterna, att utvärdera undervisningen och att återkoppla resultaten i nya situationer, ges undervisningen en möjlighet att på sikt förändras och därigenom också att förbättras. En sådan utvärdering kan gälla allt från val av kursens litteratur eller pedagogiska arbetssätt, till att mäta uppnådda kunskapsnivåer och examinationsfrekvenser. På så sätt kan man säga att utvärderingsprocessen har en central roll för att både kvalitetssäkra och förbättra undervisningen. Att detta arbete inom den svenska högskolan idag ses som en viktig process framgår bl.a. av att kursvärdering berörs i en särskild paragraf i högskoleförordningen, kap. 1:

"14 § Högskolan skall ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan.

Högskolan skall sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten skall hållas tillgängliga för studenterna."

Förordning (2000:651)

Denna paragraf utgör en grund för den del i SLU:s regelsamling som behandlar kursvärdering (Bilaga 1). I regelsamlingen framgår bl.a. att kurs- och programvärdering är ett gemensamt ansvar för lärare och studenter, att uppföljning åligger ansvarig institution eller programnämnd, och att studenten har rätt att vara anonym vid kursvärdering. Inom SLU innefattar värderingsprocessen idag både enstaka kurser och hela utbildningsprogram.

Emellertid regleras inte hur olika värderingar ska planeras, genomföras, eller på vilket sätt resultaten ska omsättas i praktiken. Här har i stället det individuella lärosätet eller den

enskilde kursledaren en tydlig frihet. Bessman och Mårtensson (1991) menar dock att man vid kursvärdering noga skall överväga följande centrala frågor:

- Varför görs en kursvärdering?
- Vem vill ha värderingen utförd?
- Vilka frågor önskar man få besvarade, och av vilka?
- Hur bör utvärderingen genomföras?
- Hur skall resultatet användas?

Olika pedagogiska modeller för utvärdering ger olika svar på hur dessa frågor ska lösas tekniskt, se exempelvis Granström (1997) och Nilsson (1995). Hur kursvärderingar ser ut och utnyttjas inom Göteborgs universitet har ingående beskrivits av Toshach Gustafsson (1994, 1996). Följande analys sker utifrån rådande situationer inom SLU.

Varför görs en kursvärdering?

Franke-Wikberg och Lundgren (1980), och Franke-Wikberg (1992), skiljer på i huvudsak tre olika motiv för värdering av undervisning: produktion, kontroll och förändring. Granström (1998) nämner även som ytterligare ett motiv behovet av att få en djupare förståelse för studenternas synpunkter om en kurs. Som exempel på ett produktionsmotiv kan nämnas att undersöka examinationsfrekvenser i relation till en viss arbetsinsats eller dess kostnad. Sådana analyser har utförts med liknande produktivitetsanalyser inom näringslivet som modell. Som ett kontrollmotiv kan nämnas behovet av att göra en utbildning likvärdig på olika platser. De under 1850-talet tillsatta folkskole-inspektörerna var de första statligt tillsatta värderarna med en sådan uppgift, och idag kan olika typer av nationella prov sägas ha en liknande funktion inom t.ex. gymnasieskolan. Med tiden har utvärderingar av undervisningen även fått en roll som styrinstrument i ett kontinuerligt pedagogiskt förändringsarbete. I detta fall betonas utvärderingen som underlag för beslut om undervisningens mål och genomförande, och kan innehålla synpunkter från skilda kategorier av deltagare. Inom SLU betonas idag oftast detta förändringsmotiv som den huvudsakliga grunden för kursvärdering.

Vem vill ha värderingen utförd?

Som anges i högskoleförordningen är det idag varje högskolas skyldighet att utföra kursvärdering. Denna övergripande skyldighet

finns sedan i princip delegerad ända ned till den enskilde kursledaren. I sin regelsamling betonar dock SLU att kursvärdering är ett "gemensamt ansvar" för lärare och student.

Vilka frågor önskar man få besvarade, och av vilka?

Inom SLU har ofta olika programnämnder fastställt egna, mer eller mindre likartade, formulär för skriftlig utvärdering av kurs/program. Till dessa formulär kan enskilda kursledare även infoga egna kursspecifika frågor, exempelvis beträffande gjorda studieresor eller använda pedagogiska arbetssätt. Även institutioner kan ha sina egna formulär, som då används inom olika programkurser. Detta gör att utvärderingen skiljer sig åt mellan olika program och/eller institutioner. Gemensamt för dessa olika formulär är dock att de vanligen behandlar bl.a.: kursen som helhet, kursens mål, hur målen uppfylldes, svårighetsgrad av olika moment, kurslitteraturen, laborationer el. övningar, kursens organisation, deltagarnas aktivitet. Sammanfattat kan man se det som att man värderar a) förutsättningarna för kursen, b) processen och c) utfallet (jfr. Granström, 1998). Nästan uteslutande är det studenternas åsikter som utvärderas.

Hur bör utvärderingen genomföras?

Inom ett undervisningssystem kan utvärdering ske på olika nivåer och på olika sätt. Franke-Wikberg och Lundgren (1980) nämner här som exempel utvärdering av individ kontra program, respektive formativ utvärdering (i syfte att korrigera en pågående process) kontra summativ (i syfte att utvärdera den slutliga helheten).

Den vanligaste typen av utvärdering inom SLU är summativ utvärdering av kurs eller program, men i SLU:s regelsamling anges fr.o.m. läsåret 2003 att en "mittvärdering" (d.v.s. en formativ värdering) under pågående kurs skall göras vid kurser om 10 poäng eller mer. Utvärdering av kursen innan kursen börjat förekommer knappast, men kan användas för att undersöka t.ex. förutfattade attityder till kursen/ämnet.

Utvärdering genomförs oftast både skriftligt och muntligt. Utöver detta håller inom SLU för närvarande rutiner för datorbaserad kursvärdering på att etableras. Vid skriftlig utvärdering ges vanligen i färdiga formulär kommentarer till en fråga eller påstående mellan två motsatspar, exempelvis mellan "inte alls" och "i mycket hög grad". Inom JLT-fakultet förekommer främst 5-, 7-, eller 9-

gradiga skalor. Även färdiga svarsalternativ förekommer (kryssfrågor), liksom helt öppna frågor som t.ex. "Vad tyckte du om kursen som helhet?". Motsvarande frågor utgör också underlag för muntlig utvärdering. Att enbart genomföra muntlig utvärdering, utan en motsvarande skriftlig, bör undvikas eftersom det då är svårt att tillgodose studentens rättighet att vara anonym.

Sättet att i praktiken genomföra utvärderingar skiljer sig åt mellan olika kursledare. En del lämnar ut de skriftliga formulären vid kursstart, medan andra delar ut dem vid tentamen eller strax därefter. En del kursledare avsätter en särskild tid för kursvärderingar i schemat, medan andra inte gör detta, utan besvarade enkäter får lämnas in vid lämpligt tillfälle efter avslutad kurs. Även den fortsatta processen med sammanställning och utvärdering av resultat, liksom återkoppling av dessa i nästa kurs, skiljer sig åt mellan olika kurser och kursledare. Skyldighet föreligger dock enligt högskoleförordningen för kursansvarig institution att "hålla resultaten tillgängliga för studenter".

Hur ska resultatet användas?

Vare sig högskoleförordning eller SLU:s regelsamling nämner något om detta, utan ansvaret för att på bästa sätt utnyttja kursvärderingar som ett styrinstrument inom undervisningen ligger helt på kursansvarig institution och kursens ledare. Ett motsvarande ansvar för värdering av hela program finns inom SLU hos dess olika programnämnder. Utvärderingar kan användas både som underlag för resursfördelning och som korrektiv i ett långsiktigt pedagogiskt utvecklingsarbete. För att resultaten ska kunna utgöra en god grund för ev. förändringar är det viktigt att de är representativa för gruppen som helhet, och att andelen svar därför helst överstiger 75 % (Lundmark och Strömberg 1999).

Syfte med undersökningen

Eftersom rollen inom undervisningen uppenbarligen är så pass olika för kursledare, lärare och studenter är det tänkbart att dessa skillnader påverkar deras syn på kursvärderingsprocessen eller behovet av den. Vad är t.ex. viktigast att värdera inom en kurs för en lärare och vad är viktigast för en student? Hur bör en kursvärdering genomföras? Används resultaten till något, och i så fall till vad? Av vilka orsaker väljer en student att inte delta i kursvärdering?

Syftet med denna studie har därför varit att undersöka:

- om det finns skillnader i attityder till kursvärdering bland lärare och studenter
- hur resultaten av kursvärdering sammanställs, synliggörs och tillämpas inom undervisningen

Kännedom om detta kan användas för att förbättra kursvärderingsprocessen inom SLU.

Metoder

Ett enkät-formulär med både flervalsfrågor och helt öppna frågor utarbetades för studenter (Bilaga 2), och ett för lärare (Bilaga 3). Enkäterna delades in i tre delar: en allmän del med övergripande synpunkter på skriftlig och muntlig kursvärdering, en del med vad som bör tas upp i en kursvärdering, och en del med resultaten av kursvärdering och hur de används och synliggörs. Vissa frågor i enkäterna var gemensamma för både studenter och lärare, medan andra var unika för respektive kategori. Kursvärderingsformulär från Bioteknologi-programmet och Agronomprogrammet användes som mall för frågor rörande innehållet i kursvärderingar. En första version av student-enkäten testades på 33 studenter i slutet av deras andra år vid SLU och omarbetades med hänsyn till deras kommentarer. För att begränsa studien fokuserades den på studenter och kursansvariga lärare inom SLU:s dåvarande JLT-fakultet. Efter undersökningens avslutande har en omorganisation av SLU:s fakulteter genomförts, och JLT-fakulteten motsvaras idag närmast av Fakulteten för naturresurser och lantbruk, NL.

Studenternas enkät delades ut under perioden ht-01 t.o.m. vt-03 vid början av slumpvis utvalda lektioner i olika lektionssalar inom Ultuna-området. Studenterna fick frivilligt och under ledig tid besvara formulären och återlämna dessa i lektionssalen där de delades ut.

Lärarnas enkäter skickades under vt-02 ut med post till studierektorerna vid samtliga institutioner inom JLT-fakultet. Studierektorerna ombads distribuera enkäterna till erfarna lärare och kursledare inom institutionen. Detta förfaringsätt har varit praktiskt, men medför att svarsfrekvensen för kategorin lärare blir svår att beräkna, eftersom det faktiska antalet verksamma lärare vid institutionerna, liksom det antal lärare som faktiskt nåtts av enkäten, har varit okänt. Inga påminnelser har gjorts för att öka svarsfrekvenserna.

Tre typer av frågor har ställts: flervalsfrågor, uppskattningar på en 9-gradig skala mellan två motsatser, samt helt öppna frågor. Vid flervalsfrågor har de olika svaren sammanställts och resultatet uttryckts i procent av antalet svarande. Uppskattningar på den 9-gradiga skalan har getts ett numeriskt värde mellan 1 och 9, och resultatet beräknats som medelvärde $\pm$ standardavvikelse. Vid öppna frågor har innebörden i svaren tolkats, kategoriserats och sammanställts, varpå frekvenser av olika svarskategorier beräknats. I skriftliga återgivningarna av öppna svar har de av utrymmesskäl starkt förkortats men utan att innebörden gått förlorad. Representativa citat har angetts på vissa frågor. Alla svar har redovisats men svarskategorier understigande 2 % har av utrymmesskäl i tabeller grupperats som "enstaka" svar.

Svarsfrekvenserna för de olika frågorna varierar, men är i nästan alla fall tillräckligt höga för att vara representativa för gruppen, dvs. överstigande 75 %. I de fall den totala svarsfrekvensen understiger 90 % har resultatet baserats på dem som besvarat frågan (vilket satts till 100 %), men den totala svarsfrekvensen anges samtidigt. Generellt sett har öppna frågor haft den lägsta svarsfrekvensen och flervalsfrågor den högsta. För både studenter och lärare stämmer könsfördelningen bland de svarande relativt väl med fördelningen inom SLU som helhet (jfr. Tab.1, not 3), vilket tyder på ett representativt urval och neutralt bortfall.

Av de studenter som i sina svar angett programtillhörighet framgår att synpunkter från minst 20 studenter från följande åtta program/ inriktningar ingår i undersökningen: Agronomprogrammet mark/växt, Agronomprogrammet ekonomi, Agronomprogrammet husdjur, Agronomprogrammet livsmedel, Bioteknologiprogrammet, Ekonomiprogrammet, Naturresursprogrammet, Teknik-programmen.

Lärarnas enkät har sänts till följande institutioner vid SLU:s (dåvarande) JLT-fakultet: Djurfysiologi, Ekologi och växtproduktionslära, Ekonomi, Entomologi, Husdjurens utfordring och vård, Husdjursgenetik, Kemi, Landsbygdsutveckling, Landskapsplanering, Lantbruksteknik, Livsmedelsvetenskap, Markvetenskap, Mikrobiologi, Molekylärbiologi, Naturvårdsbiologi, Växtbiologi. Då lärarnas enkät besvarats anonymt har antalet svar från resp. institution inte kunnat beräknas.

Bakgrundsfakta

Sammanlagt 500 enkäter delades ut till studenter respektive lärare inom SLU:s JLT-fakultet, Uppsala.

Tabell 1. Sammanfattning av antalet utdelade och inkomna enkätsvar.

	<u>Studenter</u>	<u>Lärare</u>
Antal utdelade enkäter	350 st	150 st
Antal inkomna svar	254 st ¹⁾	59 st ¹⁾
Svarsfrekvens	73 %	>39 % ²⁾
Man	18 % ³⁾	72 % ³⁾
Kvinna	80 %	26 %
Ej angett kön	2 %	2 %
Ålder	22 ± 3 år	46 ± 10 år
Antal studieår vid SLU	2,2 ± 0,9 ⁴⁾	-
Antal kurser som ledare	-	2,8 ± 3,9 ⁵⁾

¹⁾Antalet svarande i undersökningen representerar inom SLU som helhet ca. 5 % av antalet studenter och 11 % av antalet lärare.

²⁾Svarfrekvensen är beräknad på det utsända antalet enkäter och utgör således ett minimum, eftersom det faktiska antalet kursledare (lärare) vid de olika institutionerna som nåtts av enkäten är okänt.

³⁾Andelen män och kvinnor inom SLU:s grundutbildning som helhet var under undersökningsperioden i genomsnitt 36 % resp. 64 %. Andelen män och kvinnor inom lärarkåren var däremot 68 % resp. 32 %.

⁴⁾Värdet avser antalet påbörjade studieår. Antalet studenter som deltog i undersökningen var 57 st (åk1), 114 st (åk2), 54 st (åk3), 23 st (åk4), 3 st (åk5), medan 3 st hade inte uppgivit antal studieår. Resultatet visar att andelen studenter sent i utbildningen är något underrepresenterad i undersökningen, sannolikt beroende på att undervisningen sent i utbildningen är förlagd till lektionssalar i relativt liten utsträckning, samtidigt som utdelningen av enkäterna baserats på närvaro i lektionssalar. Antalet studenter under år 3 och 4 i undersökningen är ändå tillräckligt stort för att medge statistisk bearbetning av materialet med avseende på antalet studieår.

⁵⁾Enkäterna har i följebreven i första hand sänts ut till "erfarna kursledare". Ett fåtal av dem som besvarat enkäterna har dock uppgett 0 år som kursledare, men har haft momentansvar eller varit starkt engagerande i undervisningen på annat sätt.

Resultat och kort analys

Student-enkäten

S1. Är det viktigt att genomföra kursvärderingar?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9) Resultat = **8,2** ± 1,1

* Studenter visar en mycket positiv attityd till vikten av att genomföra kursvärdering.

S2. Hur viktigt tror Du kursledare i allmänhet anser att det är med kursvärderingar?

Inte alls viktigt (1)   Mycket viktigt (9) Resultat = **5,8** ± 1,9

* Lärare bedöms ha ett klart lägre intresse av kursvärdering än studenter (jfr fråga 1).

S3. Är Du nöjd med det sätt som kursvärderingar genomförs på inom SLU?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9) Resultat = **6,1** ± 1,6

* Studenterna har en svagt positiv attityd till sättet som kursvärderingar genomförs på inom SLU. Vad som är bra eller mindre bra har inte förtydligats.

S4. Vilken form av kursvärdering anser Du bäst för fram just Dina åsikter om en kurs?

En kombination av skriftlig och muntlig 72 %

Skriftlig 26 %

Muntlig 2 %

* Studenterna har en klar preferens för en kombination av skriftlig och muntlig kursvärdering.

S5. Hur vill Du att skriftlig kursvärdering ska genomföras: (Kryssa för ett av alternativen)

Obligatoriskt, under schemalagd tid 36 %

Frivilligt, under schemalagd tid 34 %

Obligatoriskt, ej under schemalagd tid 21 %

Frivilligt, ej under schemalagd tid 9 %

* En klar majoritet (36+34 = totalt 70 %) finns bland studenter för att schemalägga kursvärderingar, oavsett om de genomförs obligatoriskt eller frivilligt. Något fler än hälften (totalt 57 %) anser att kursvärdering bör vara obligatorisk snarare än frivillig.

S6. Vilka personuppgifter tycker Du ska uppges vid skriftlig kursvärdering?

Kön, ålder, antal studieår, program 64 %

Inga alls 33 %

Fullständigt namn, 3%

+ ålder, antal studieår, program

* En klar övervikt finns bland studenterna för att skriftlig kursvärdering bör genomföras anonymt och att endast ett begränsat antal personliga uppgifter ska uppges.

S7. Hur ofta lämnar Du in en skriftlig kursvärdering efter genomgången kurs?

Aldrig (1)   Alltid (9) Resultat = **7,3** ± 1,5

* Studenterna anser att de ofta, men inte alltid, lämnar in skriftlig kursvärdering.

S8. I de fall Du inte lämnat in en skriftlig kursvärdering, vad har det berott på?

☐ Glömska	47 %
☐ Bristande motivation	23 %
☐ Ingen lämplig tid fanns avsatt	20 %
☐ Tidsbrist	19 %
☐ Inga blanketter fanns tillgängliga	13 %
☐ Principiella skäl (t.ex. ingen anonymitet)	2 %
☐ Annat, nämligen:	1 %

* I de fall man inte lämnar in en skriftlig kursvärdering är detta huvudsakligen beroende på glömska, men även bristande motivation, att ingen lämplig tid fanns avsatt, eller tidsbrist utgör viktiga orsaker. Några studenter framhåller att det är på de kurser som mest skulle behöva konstruktiv kritik som motivationen att ge den blir som lägst. En schemaläggning av tillfället för skriftlig kursvärdering skulle sannolikt vara ett stöd för att minimera flera av orsakerna bakom lågt deltagande, t.ex. glömska och otillgängliga blanketter, och därigenom göra värderingen mer representativ för gruppen som helhet.

S9. Hur är skriftliga kursvärderingar att besvara?

Enkla (1)   Omständliga (9) Resultat = **4,5** ± 1,9

* Studenterna har en neutral attityd till hur omständliga skriftliga kursvärderingar är.

S10. Hur ofta närvarar Du vid muntliga kursvärderingar?

Aldrig (1)   Alltid (9) Resultat = **6,4** ± 2,2

* Närvaron vid muntlig kursvärdering upplevs som något lägre än svarsfrekvensen är vid skriftlig (jfr fråga S7).

S11. Hur uppfattar Du Din egen insats vid muntlig kursvärdering?

Mycket passiv (1)   Mycket aktiv (9) Resultat = **4,5** ± 2,3

* Uppfattningen om den egna aktiviteten vid muntlig kursvärdering är i genomsnitt relativt neutral, men spridningen är samtidigt stor. Detta kan tänkas reflektera en situation där samtidigt både mycket aktiva och passiva studenter finns bland de deltagande.

S12. Tror Du kursvärdering i sin nuvarande form leder till en förbättrad undervisning?

Nej, aldrig (1)   Ja, alltid (9) Resultat = **5,6** ± 1,9

* Studenterna visar en neutral attityd till möjligheten att kursvärdering leder till en förbättring av undervisningen. Flera poängterar att man inte kan veta något om undervisningen blir bättre eller inte, eftersom man aldrig går kursen två gånger, och alltså inte har något att jämföra med.

S13. Vilka av följande faktorer bör man främst analysera vid kursvärdering?

Tabell 2. De faktorer som främst bör värderas vid kursvärdering.

En eller flera av de 21 faktorerna nedan, inkl. ett valfritt alternativ, kunde anges. Tabellen har ordnats i fallande grad efter det antal procent av de tillfrågade som ansett att faktorn bör värderas. Antalet faktorer som bör värderas var per student i medeltal 10 st.

Rank	Faktor att värdera	Antal (%)
1	Föreläsningars kvalitet och relevans	84
2	Laborationer/övningars kvalitet och relevans	76
3	Litteratur, kompendier etc.	74
4	Organisation och genomförande	73
5	Pedagogisk utformning av undervisningen	69
6	Lärarnas pedagogiska skicklighet	65
7	Arbetsbelastning, tempo	61
8	Nivå/ svårighetsgrad	52
9	Examination	50
10	Kursens relevans inom utbildning/program	46
11	Teoretiskt innehåll	44
12	Möjlighet till påverkan av kursen	43
13	Kursens helhetsintryck	43
14	Lärarnas engagemang	41
15	Hur kursens mål uppfylldes	37
16	Lärarnas ämneskompetens	36
17	Kursens mål	30
18	Om kursen ändrat intresset för ämnet	20
19	Studentens engagemang	20
20	Utvecklande av självständig analysförmåga	19
21	Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning	17
22	Annat	2

De faktorer som fick flest antal röster som viktiga att värdera var:

- Föreläsningarnas kvalitet och relevans 84 %
- Laborationer/övningars kvalitet och relevans 76 %
- Litteratur, kompendier etc. 74 %

De faktorer som fick minst antal röster som viktiga att värdera var:

- Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning 17 %
- Utvecklande av självständig analysförmåga 19 %
- Studentens engagemang 20 %

S14. Vilka tre av ovanstående faktorer tycker Du är särskilt viktiga att analysera?

Tabell 3. Den viktigaste faktorn, resp. de tre viktigaste faktorerna, att värdera vid kursvärdering.

Tre alternativ kunde anges: viktigast, näst viktigast, resp. näst näst viktigast. Värdena anger hur många procent av de tillfrågade som angett resp. faktor som något av de tre alternativen. Då ett eller tre alternativ kunde anges har tabellen uttrycks med 100 % resp. 300 % som bas.

Rank	Faktor att värdera	Viktigast att värdera (%)	Bland de tre viktigaste att värdera (%)
1	Föreläsningars kvalitet och relevans	18	58
2	Organisation och genomförande	18	41
3	Pedagogisk utformning av undervisningen	13	29
4	Lärarnas pedagogiska skicklighet	9	28
5	Kursens helhetsintryck	7	13
6	Teoretiskt innehåll	7	15
7	Kursens relevans inom utbildning/program	6	13
8	Laborationer/ övningars kvalitet och relevans	5	24
9	Hur kursens mål uppfylldes	5	12
10	Arbetsbelastning, tempo	3	15
11	Nivå/ svårighetsgrad	3	9
12	Kursens mål	3	5
13	Lärarnas engagemang	1	8
14	Lärarnas ämneskompetens	1	5
15	Litteratur, kompendier etc.	0	12
16	Utvecklande av självständig analysförmåga	0	3
17	Examination	0	3
18	Möjlighet till påverkan av kursen	0	3
19	Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning	0	1
20	Studentens engagemang	0	1
21	Om kursen ändrat intresset för ämnet	0	1
22	Annat, nämligen...:	0	0
	<i>Summa:</i>	<i>100 %</i>	<i>300 %</i>

Det allra viktigaste att värdera i kursvärdering var:

- Föreläsningars kvalitet och relevans 18 %
- Kursens organisation och genomförande 18 %
- Pedagogisk utformning av undervisningen 13 %

Samma faktorer och ordning erhöles även då de tre viktigaste alternativen fick anges:

- Föreläsningars kvalitet och relevans 58 %
- Kursens organisation och genomförande 41 %
- Pedagogisk utformning av undervisningen 29 %

För att undersöka om attityderna till fråga S14 ändrats under utbildningens gång, delades materialet in i svar från studenter tidigt resp. sent i utbildningen (Tabell 4). Skillnaderna i attityder mellan de båda grupperna "tidigt" och "sent" i utbildningen var överlag mycket små, och alla skillnader låg inom ett intervall på ± 3 %, utom för de faktorer som anges i Tab. 4. Fyra av dessa fanns bland de vad som sågs som de 10 viktigaste faktorerna att värdera i fråga S14. Om bara alternativet "viktigast att värdera" analyserades, visade även här "lärarnas pedagogiska skicklighet" störst ökning sent i utbildningen (+8 %) och "kursens pedagogiska utformning" störst minskning (-10 %). Det bör dock påpekas att resultatet från Tab.4 är något osäkert, eftersom det är olika grupper som jämförs, och resultatet får därför ses som en indikation. För ett statistiskt säkrare resultat skulle en och samma grupp av studenter ha följts under hela sin utbildning, men detta har inte legat inom ramen för den nuvarande undersökningen.

Tabell 4. Ändringar under utbildningens gång till vad som räknas som de tre viktigaste faktorerna att värdera vid kursvärdering.

Resultatet från fråga S14 delades upp i svar från studenter tidigt i utbildningen (åk 1+2) resp. sent i utbildningen (åk 3 till 5). Endast de faktorer som visar en skillnad mellan grupperna större än 3 % har tagits med i tabellen. Antalet svar med årskurs angiven var 232 st (91 %).

Bland de 3 viktigaste faktorerna	Åk 1+2	Åk 3-5	Ändring under utbildningen	
<i>Faktorer med ökat positiv attityd</i>				
Lärarnas pedagogiska skicklighet	24 %	35 %	+11 %	<i>Störst ökning</i>
Arbetsbelastning	13 %	18 %	+5 %	
Möjlighet till påverkan	2 %	7 %	+5 %	
Självständig analysförmåga	1 %	6 %	+5 %	
<i>Faktorer med minskat positiv attityd</i>				
Kursens pedagogiska utformning	30 %	23 %	-7 %	<i>Störst minskning</i>
Kursens relevans i programmet	14 %	10 %	-4 %	

Skillnaderna i attityder mellan de båda grupperna "tidigt" och "sent" i utbildningen var överlag mycket små, och alla skillnader låg inom ett intervall på ± 3 %, utom för de sex faktorer som angetts i Tab. 4. Fyra av dessa faktorer fanns bland de vad som sågs som de 10 viktigaste faktorerna att värdera i fråga S14. Om bara alternativet "viktigast att värdera" analyserades, visade även här "lärarnas pedagogiska skicklighet" störst ökning sent i utbildningen (+8 %) och "kursens pedagogiska utformning" störst minskning (-10 %). Det bör dock påpekas att resultatet från Tab.4 är något osäkert, eftersom det är olika grupper som jämförs, och resultatet får därför ses som en indikation. För ett statistiskt säkrare resultat skulle en och samma grupp av studenter ha följts under hela sin utbildning, men detta har inte legat inom ramen för den nuvarande undersökningen.

* Viktigast för studenter att värdera i en kursvärdering är faktorerna "föreläsningarnas kvalitet och relevans", "kursens organisation och genomförande", samt "pedagogisk utformning av undervisningen" (S14+S15). Attityden till vad som är viktigt att värdera ändras inte nämnvärt under utbildningens gång, med undantag främst för faktorerna "lärarnas pedagogiska skicklighet" och "kursens pedagogiska utformning" som ökar resp. minskar något i betydelse.

S15. På vilket sätt analyseras Dina tre viktiga faktorer under fråga 13 sammantaget vid kursvärdering?

Mycket dåligt (1)   Mycket bra (9) Resultat = **5,5** $\pm$ 1,6

* En neutral attityd till sättet att värdera det studenterna upplever som de tre mest viktiga faktorerna i kursvärdering. Vad som kunde göra analysen av dessa bättre specificeras inte.

S16. Finns det något moment inom undervisningen Du tycker borde utvärderas i större utsträckning än vad som nu görs?

Nej 55 % (121 st)
 Ja, nämligen... (+ valfri kommentar) 44 % (97 st)
(svarat "vet ej") 1 % (3 st)
Summa: 100 % (221 st)

Svarsfrekvens 87% (221 av 254 stud).

De 97 studenter som besvarat frågan med ”Ja, nämligen...” angav följande faktorer att ytterligare utvärdera:

Lärare/föreläsare	41 st
Pedagogik	11 st
Föreläsningarna (framförande, relevans, överlappningar)	10 st
Organisation, info, uppläggning	7 st
Kursens relevans	6 st
Litteraturen	4 st
Laborationer	4 st
Enstaka kommentarer:	22 st

(kursens innehåll, lokaler, grupparbeten, arbetsbelastning, ändrat intresse, synsätt, studentinflytande, aktualitet, assistenter, elevens engagemang, självständig analys)

Summa antal kommentarer: 106 st

Viktigast att värdera i större utsträckning var lärare/föreläsare. De 41 studenter (19 %) som ansåg detta specificerade sina synpunkter kring lärare/föreläsare på totalt 44 sätt:

Pedagogisk skicklighet eller pedagogiskt engagemang	30 st
Kompetens (ospec. vilken som avsågs)	6 st
Individuella insatser	4 st
Engagemang	3 st
Planering	1 st

* En knapp majoritet (55 %) av dem som besvarat frågan finner ingen anledning att värdera något ytterligare inom ramen för dagens kursvärderingar. Bland de 44 % som ser en anledning framstår lärarnas/föreläsarnas insatser som det viktigaste att utvärdera i större utsträckning. Sammantaget tyder resultatet på frågan på att inga större förändringar av dagens kursvärdering behöver göras, men att man inte kan bortse från en vilja att i ökad grad utvärdera pedagogiska aspekter i undervisningen, särskilt de som är relaterade till föreläsningssituationen.

S17. Om Du sammantaget ser på Dina övergripande åsikter och förslag vid kursvärderingar, hur är då fördelningen mellan det följande:

Personer	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Sakfrågor	5,7 ± 1,6
Innehåll	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Utförande	5,6 ± 1,4
Kritik	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Beröm	5,1 ± 1,4
Ta bort	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Lägg till	5,1 ± 1,8
Resultat	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mål	4,7 ± 1,5

* En i stort sett neutral attityd till alla faktorer, dvs. kursvärdering anses innehålla ungefär lika mycket av allt.

S18. Finns det något viktigt kring en kurs som Du inte för fram p.g.a. det sätt som kursvärderingar genomförs eller utformas på?

☐ Nej	77 % (168 st)
☐ Ja, nämligen...	21 % (47 st)
(svarat "vet ej")	2 % (4 st)
<i>Summa:</i>	<i>100 % (219 st)</i>

Svarsfrekvens 86% (219 av 254 stud)

De 47 studenter (21%) som besvarat frågan med "Ja, nämligen..." specificerade detta enligt följande:

Lärarna (pedagogisk (o)skicklighet, engagemang, varje enskild)	17 st
Personlig kritik (lärare/föreläsare, kursledning, muntligt)	9 st
Det man glömt från kursens början	2 st
Det varierar beroende på frågorna	2 st
Helhetsintrycket	2 st
Examinationen (om den görs efter eller samtidigt med kursvärderingen)	2 st
Laborationer	2 st
Enstaka kommentarer (etik, kursen i relation till utbildningen, möjlighet att påverka, det man inte kan förklara i skrift, information, om bara muntlig kursvärdering görs säger jag inte mycket, förbättringsförslag)	8 st
Summa:	44 st

* Kursvärderingarnas nuvarande utformning(ar) möjliggör för en klar majoritet, 77 % av de som besvarat frågan, att framföra sina viktigaste synpunkter om en kurs. Bland viktiga faktorer som inte framförs ligger huvudsakligen synpunkter på enskilda lärare/föreläsare samt personlig kritik av lärare och kursledning. Vid muntlig kursvärdering upplevs dessutom negativ kritik överhuvudtaget vara svår att framföra, mycket därför att lärare, men också kurskamrater, då bemöter kritiken istället för att mer neutralt bara lyssna på den. På vissa kurser verkar också kursvärdering göras innan eller samtidigt med examinationen, varför denna del av kursen inte (kan) utvärderas. Bland dem som besvarat frågan med "Nej" understryker några att det vid skriftlig kursvärdering finns utrymme för "övriga synpunkter" och att man kan utnyttja detta.

S19. Hur ofta märker Du att förändringar av undervisningen har gjorts till följd av en tidigare kursvärdering?

Aldrig (1)   Alltid (9) Resultat = **4,1 ± 2,1**

* En svag tendens till att resultat av kursvärderingar inte alltid är tydliga för studenterna.

S20. Nämn tre faktorer inom en kurs som är särskilt viktiga för Ditt omdöme om "kursens helhetsintryck"

Endast tre alternativ kunde anges: viktigast, näst viktigast, resp. näst näst viktigast. Inga färdiga svarsalternativ fanns angivna, svaren har efteråt kategoriserats utifrån alternativen i fråga S13.

Viktigast för helhetsintrycket av en kurs:

1. Bra föreläsningar / föreläsare 30 %
2. Organisation, uppläggning 21 %
3. Lärarna (engagemang, intresse) 10 %
4. Lärarna (pedagogiska, skickliga/bra) 9 %
5. Pedagogiken 7 %
6. Laborationer (bra, relevanta) 4 %
7. Innehållet, teorin 4 %
8. Kursens relevans i utb. 3 %

Övriga svar: 12 %

(bl.a. bra info, sammanhang, nivå, eget intresse, nya kunskaper, kvalitet, mål, perspektiv, egen tid)

Summa: 100 %

Svarsfrekvens 88% (224 av 254 stud.) Räknas alla tre svarsalternativen in från "de tre viktigaste" alternativen får det sammanlagda resultatet ett snarligt utseende, varför bara resultatet för alternativet "viktigast" visats. Bland de 67 studenter som på olika sätt angav lärarnas eller föreläsarnas roll som det viktigaste för kursens helhetsintryck, betonades oftast lärarnas engagemang/intresse (22 kommentarer), deras pedagogiska skicklighet (11st) och ämnesmässiga kunnighet (8st), medan kommentarer beträffande föreläsarna mest rör hur bra/skickliga/förståeliga (12st) eller hur engagerade/ engagerande (4st) de är.

* Sammanfattningsvis visar resultatet från frågan att den i ett studerandeperspektiv viktigaste delen av en kurs "helhetsintryck" utgörs av lärarna/föreläsarna och deras roll i undervisningen, samt av kursens organisation och uppläggning.

S21. Beskriv två konkreta resultat Du tror att en analys av Dina kursvärderingar kan ha lett till.

1. Laborationer (antal, ändringar, handledning etc.)	26 % (30 st)
2. Föreläsningar (antal, nivå, bättre), resp. föreläsare (byte av, sämre självkänsla, bättre)	21 % (24)
3. Organisation, schema (ändringar, bättre)	18 % (20)
4. Litteratur (byte av), övrigt kursmaterial	16 % (18)
5. Vet ej/ man får aldrig veta resultatet	12 % (14)
6. Arbetsbörda (minskad), mer tid	10 % (11)
7. Examination (ändrad)	9 % (10)
8. Enstaka moment (ökat eller minskat antal)	6 % (7)
9. Kursvärderingar (bättre, mindre trista)	4 % (5)
10. Pedagogik, PBL	4 % (5)

Svarsfrekvens: 45% (114 av 254 stud) av de tillfrågade avgav totalt 175 synpunkter. Procenttalen är baserade på antalet personer (bland totalt 114) som framhållit faktorn. Endast de 10 mest frekventa svarskategorierna har återgetts.

* Med hjälp av kursvärdering ser studenterna sig främst påverka enstaka och relativt väl definierade moment i undervisningen såsom laborationer, föreläsningar, kurslitteratur etc. Mer övergripande synpunkter framhålls inte, exempelvis kursens förkunskapskrav, längd, pedagogiska grundsyn, mål, nivå eller placering inom programmet.

S22. Upplever Du att sättet att genomföra kursvärdering skiljer sig åt mellan olika kurser?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9) Resultat = 5,3 ± 2,3

* En neutral attityd, men med en för undersökningen förhållandevis stor spridning.

S23. Varför genomförs kursvärdering?

Två huvudsakliga kategorier av svar återfinns:

1. För att förbättra kursen eller göra den så bra som möjligt 67 %

Exempel: "För att utifrån elevernas synpunkter eventuellt förbättra kursen till fördel för kommande elever", "För att förbättra utbildningskvaliten", "För att kursen ska bli bättre, & bättre!!"

2. För att ta tillvara studenternas åsikter om kursen 15 %

Exempel: "För att se vad som uppskattats och vad som anses oviktigt", "För att lärarna ska höra våra åsikter"

Övriga svarskategorier:

För att det är bestämt så 3 %

För att få bättre föreläsningar 3 %

Enstaka kommentarer: Det är en fråga om studerandedemokrati, Förnya/aktualisera kursen, Se om målen uppfyllts, Öka kursens relevans i programmet, Öka kommunikationen mellan lärare och student, Ge utlopp för studentens frustration, Tillgodose så många önskemål som möjligt, Vet ej.

Svarsfrekvens: 92% (92 av 101 tillfrågade). Några studenter har som svar angett fler än en orsak.

* Den klart vanligaste synen är att kursvärderingar genomförs för att "förbättra" kursen. Inga ytterligare specificeringar om vad som menas med en bättre kurs görs. Relativt många (23 %) av de svarande understryker att förbättringarna görs främst för nästkommande kurs.

S24. - Till sist, här kan du fritt föra fram dina tankar och åsikter kring den nuvarande kursvärderingen inom SLU, och hur den skulle kunna förbättras i framtiden:

Svarsfrekvens 30% (77 av 254) har besvarat frågan med totalt 112 kommentarer. De olika svaren har kategoriserats efterhand och återges i förkortad form. Värde inom parentes anger det antal studenter som framfört alternativet eller ett liknande, ingen parentes anger ett enskilt svar.

Hur kursvärdering bör genomföras

34 kommentarer (30%)

Schemalägg/ge mer tid för skriftlig kursvärdering (5). Gör kursvärdering obligatorisk (5). Öka/minska muntlig kursvärdering (5). Både skriftlig och muntlig kursvärdering behövs (4). Gör kursvärdering löpande under kursen (3). Lärare bör inte försvara sig vid muntlig kursvärdering (3). Trygg stämning är viktig vid muntlig kursvärdering (2). Genomför kursvärdering av varje föreläsning. Anonymitet är svårt vid små kurser. Man glömmer inledande moment under kursen. Skriftlig kursvärdering är bäst. Genomför kursvärdering i både studenters och lärares perspektiv. Gör kursvärderingar via Internet.

Exempel: *"Det är jätteviktigt den genomförs på schemalagd tid o att den görs muntligt och skriftligt"*

Resultatet av kursvärdering och hur det används

24 kommentarer (21%)

Visa kursvärderings-resultat och gjorda förändringar (5). Kursvärderingar är utan effekt (5). Intressant att veta om kursvärderingar leder till något (5). Viktigt analysera och agera efter kursvärdering (4). Vem läser kursvärderingar och vad gör de sedan? Svårt påverka pågående kurs. Kursvärderingar borde analyseras av lärare och en pedagogiskt kunnig person. Kursvärderingar bör skickas till programråd.

Exempel: *"Bra om man fick en sammanfattning av kursutvärderingen och få höra av kursledningen vad man kommer att förändra/ha kvar. Då skulle det kännas mer meningsfullt att fylla i utvärderingen"*

Tidpunkten för kursvärdering

22 kommentarer (20%)

Inför kursvärdering mitt i kursen (10). Kursvärdera inte i anslutning till/under tenta (4). Kursvärdera inte först eller sist på dagen (3). Kursvärdera inte innan tentamen gjorts (2). Lägg kursvärderingar i samband med sista föreläsningen (2). Kursvärdera oftare.

Exempel: *"Alla studenter har självklart ansvar att utvärdera kursen men om utvärderingen läggs dagen innan tenta eller sista lektionen efter lunch riskerar man att studenter inte kommer"*

Utformningen av kursvärderingar

12 kommentarer (11%)

Tydliga/distinkta frågor är viktigt (4). I början av utbildningen är det svårt att relatera till tidigare kurser. Frågor ställs efter de svar man vill ha. Vissa frågor är töntiga. Ha alltid skrivrader vid kryssfrågor. Kursvärderingar är otroligt trista. Gemensam mall är bra. Ha inga gemensamma mallar. Femgradiga skalor räcker. Exempel: *"Det är viktigt att frågorna är distinkta och inte blir för flummiga"*

Kursledning/lärare

8 kommentarer (7%)

Lärare bör veta vad studenterna kan och bör lära sig (2). Man måste kunna byta ut dåliga föreläsare (2). En del lärare struntar i studenterna. Tråkig attityd till förändringar hos vissa lärare. Lärarnas pedagogik borde utvecklas. Det är viktigt att lärarna ser till att kursvärderingarna lämnas in.

Exempel: *"Föreläsaren måste vara kompetent och intresserad, veta vad studenterna redan kan och veta vad de behöver lära sig"*

Det som bör tas upp i kursvärderingar

7 kommentarer (6%)

Om man kan applicera kunskaper från kursen (2). Kursens krav och mål (2). Om lärarna tagit tillvara studenternas tankar. Om man ändrat några åsikter under kursen. Intresset för ämnet

Exempel: *"Frågor efter en sådan kurs skulle kunna vara: - Har du förstått när och hur ämnet tillämpas i verkligheten/arbetslivet?"*

Övriga svar

5 kommentarer (4%)

Kursvärdering görs för att det är så bestämt (2). SLU är ledande inom kursvärdering. Kursvärdering är bra i allmänhet. Stor skillnad mellan både studenter och lärare i deras syn på kursvärderingar.

Exempel: *"Kursutvärdering görs för att det är bestämt så, inte för att utveckla kursen"*

* De flesta (sammanlagt över 70%) av alla kommentarer kring förbättringar av kursvärdering rör hur kursvärderingar bör genomföras, hur resultaten utnyttjas och när kursvärdering genomförs. Den vanligaste enskilda synpunkten (totalt ca 20 st.), är en önskan/vilja att få veta något om resultatet från kursvärderingen och hur det omsatts i praktiken. Den näst vanligaste synpunkten (10 st.), gäller införandet av mitt-kursvärdering eller möjligheten att påverka pågående kurs. Även dessa synpunkter kan ses som ett uttryck för en vilja att se konkreta resultat. Den låga svarsfrekvensen på frågan (30%) kan emellertid också tolkas som att en klar majoritet av studenterna inte anser att kursvärderingarna behöver förbättras.

Lärar-enkäten

Allmänt

L1. Är det viktigt att genomföra kursvärderingar?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9)

Resultat = **8,5** ± 0,8

*Lärare visar en mycket positiv attityd till vikten av att genomföra kursvärdering

L2. När genomför Du kursvärdering(ar)?(Flera svar kan ges)

☐ Vid kursens slut (efter tentamen)	69 %
☐ Vid kursens mitt	43 %
☐ Vid slut-tentamen	31 %
☐ En tid efter kursens slut	5 %
☐ Vid kursens början	0 %
☐ Annan tidpunkt:	0 %

L3. På vilket sätt genomför Du kursvärderingar?

☐ En kombination av skriftligt och muntligt	89 %
☐ Endast skriftligt	11 %
☐ Endast muntligt	0 %
☐ Annat sätt:	0 %

* Det vanligaste sättet att genomföra kursvärderingar är en kombination av skriftlig och muntlig värdering genomförd vid kursens slut (efter tentamen). Så många som 31 % av lärarna anger att de genomför (skriftlig) kursvärdering vid själva sluttentamen, något som torde försvåra en värdering av själva examinationen. Sedan enkäten slutfördes har SLU i sin regelsamling rekommenderat att kursvärdering även skall genomföras vid kursens mitt om kursen är på 10p eller mer, men som framgår av resultatet på frågan genomförde 43 % av lärarna en mittvärdering redan innan rekommendationen. Elva procent av lärarna genomför endast skriftlig kursvärdering.

L4. Låter Du även i kursen deltagande personal, t.ex. föreläsare eller assistenter, utvärdera kursen?

☐ Ja, genom att:	77 %
☐ Nej	23 %

Av dem som besvarat frågan med ”Ja, genom att...” angavs följande sätt:

Diskussion eller möte före/efter kurs	51 %
De deltar i muntlig kursvärdering	18 %
Fortlöpande dialog, muntlig kontakt	18 %
Pärm med skriftliga kursvärderingar cirkuleras	7 %
Enstaka kommentarer:	6 %

(Kursrapport, genomgång av färdig kursvärdering, värdering av laborationer)

* Det vanligaste sättet att låta personal utvärdera kursen är genom ett eller flera (stor)möten som oftast hålls kort efter en avslutad kurs, men ibland också som en introduktion till planeringen av nästa. Utvärdering genom (enskild) muntlig kontakt med kursens olika lärare eller genom att lärare närvarar vid muntlig kursvärdering är också vanligt. Anmärkningsvärt är att 22 % av kursledarna väljer att inte låta kursens personal utvärdera kursen.

L5. Är det totala arbetet med sammanställning och analys av kursvärderingar betungande?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9)

Resultat: **5,0** ± 1,8

* Lärarna visar en neutral attityd till frågan. Flera av lärarna framhåller i sina kommentarer att de ser det som ett ibland ansträngande arbete men som är väl värt arbetsinsatsen.

L6. Nämn tre faktorer inom en kurs som är särskilt viktiga för Ditt personliga omdöme om "kursens helhets-intryck."

Studenter (engagerade eller motiverade)	49 %
Student-kontakten	39 %
Studenternas prestation, förståelse, kunskaper	27 %
Organisation, schema	24 %
Lärare (förberedda, engagerade, bra)	22 %
Pedagogisk uppläggnig	17 %
Ökat student-intresse för ämnet	15 %
Nöjda studenter	12 %
Hög måluppfyllelse	12 %

Svarsfrekvens 75 % (44 av 59st). Värdena avser andelen lärare som angett resp. faktor (eller liknande) som antingen viktigast, näst viktigast, eller näst,näst viktigast. Endast de nio mest frekventa svaren har återgetts.

* Det viktigaste för lärarens helhetsintryck av en kurs är relaterat till studentens aktivitet (engagemang och motivation) under kursen, men många nämner också själva kontakten med studenten och dennes kunskapsmässiga prestation som viktiga.

L7. Hur viktigt tror Du studenter i allmänhet anser att det är med kursvärderingar?

Inte alls viktigt (1)   Mycket viktigt (9)

Resultat = **5,9** ± 1,9

* Studenterna bedöms ha ett klart lägre intresse av kursvärdering än lärarna (jfr. fråga L1).

Skriftlig kursvärdering

L8. Hur genomför Du skriftlig kursvärdering?

☐ Frivilligt, under schemalagd tid	38 %
☐ Frivilligt, på ledig tid utan särskild tid i schemat	29 %
☐ Obligatoriskt, under schemalagd tid	20 %
☐ Obligatoriskt, på ledig tid utan särskild tid i schemat	13 %

(Några lärare har svarat med fler än ett alternativ)

* En schemalagd skriftlig kursvärdering (38+20=58 %) verkar vara något vanligare än icke schemalagd (29+13= 42 %). Anmärkningsvärt är att hela 18st (31 %) av lärarna anger att de genomför skriftlig kursvärdering obligatoriskt, oavsett schemaläggning eller inte.

L9. Vilka svarsfrekvenser brukar Du få vid skriftlig kursvärdering?

0 %   100 %

Resultat: **75%** ± 19 %

(Resultatet är beräknat på alla svar, inklusive de lärare som uppger sig utvärdera obligatoriskt)

* Den genomsnittliga svarsfrekvensen (75 %) är nått och jämnt tillräcklig för att vara statistiskt representativ för en grupp. Tre lärare framhåller låga svarsfrekvenser som ett problem. De lärare som schemalägger ett frivilligt kursvärderingstillfälle anger i genomsnitt högre svarsfrekvenser än de som inte schemalägger tillfället, 79 ± 13 % resp. 62 ± 20 %. Schemaläggning av skriftlig kursvärdering kan således sägas öka svarsfrekvensen med ca. 17%.

L10. Vilka personuppgifter tycker Du ska uppges vid skriftlig kursvärdering?

☐ Valfria	47%
☐ Inga alls	43%
☐ Kön, ålder, antal studieår, program	6%
☐ Fullst. namn, kön, ålder, antal studieår, program	2%
☐ Annat, nämligen:	2%

Svarsfrekvens 87% (51st)

* Lärarna fäster ingen större vikt vid de personuppgifter som lämnas vid kursvärdering, utan detta kan göras på ett för studenten valfritt sätt.

L11. Hur sammanställer Du fria kommentarer, tex. vid öppna frågor?

☐ Samlat intryck från genomläsning	54 %
☐ Kvantifiering, t.ex. kategorisering	44 %
☐ Annat sätt, nämligen:	2 %
☐ Inte alls	0 %

Svarsfrekvens 76% (45 st)

* Öppna frågor sammanställs antingen genom samlat intryck, eller i nästan lika hög grad, genom att de skrivs ner och/eller kategoriseras och därefter kvantifieras. Så många som 34 % av de senare anger att alla kommentarer från öppna frågor skrivs ned vid sammanställning. Ingen lärare anger att öppna frågor "inte alls" sammanställs.

L12. Vad innehåller Din sammanställning av en skriftlig kursvärdering?

☐ Medelvärde ± SD av numeriska variabler	81 %
☐ Analys av skriftliga kommentarer	54 %
☐ Förslag till förändringar	54 %
☐ Din övergripande analys av utfallet	44 %
☐ Dina kollegors analys av utfallet	17 %
☐ Annat: (vanligast: "alla skriftliga kommentarer")	15 %

* Skriftlig kursvärdering sammanställs dels numeriskt, där detta är tekniskt möjligt, och dels genom sammanställning av icke-numeriska faktorer/kommentarer. Fem lärare (8 %) anger att kurserna inte utvärderas på en numerisk skala, utan att utvärdering sker med hjälp av olika alternativ som t.ex. "bra", "ganska bra" eller "inte bra". Resultaten från denna typ av frågor sammanställs oftast som frekvenser för resp. alternativ, snarare än som ett medelvärde. Något fler än hälften anger att en sammanställning innehåller en egen analys av de skriftliga kommentarerna/utfallet och även att förändringsförslag ges.

Muntlig kursvärdering

L13. Vilken är närvaron vid muntlig kursvärdering?

0%   100% (av kursen)   Resultat: 75 ± 26 %

* Närvaron vid muntlig kursvärdering är i genomsnitt ungefär lika stor som svarsfrekvensen är vid skriftlig.

L14. Hur genomför Du en muntlig kursvärdering?

☐ Alla kursdeltagare samtidigt	85 %
☐ Gruppvis	11 %
☐ Individuellt (t.ex. genom stickprov)	9 %
☐ Annat sätt, nämligen:	0 %
Summa:	105 %

(Några lärare har svarat med fler än ett alternativ, varför summan uttryckt per lärare blir över 100 %)

* Det klart vanligaste sättet att genomföra en muntlig kursvärdering är med alla kursdeltagare samtidigt.

L15. Hur stor andel av deltagarna är aktiva vid muntlig kursvärdering?0 %   100 % (aktiva deltagare)

Resultat: 57 ± 22 %

* Något mer än hälften av studenterna upplevs vara aktiva vid muntlig kursvärdering. Andelen aktiva vid muntlig kursvärdering (57 ± 22 %) upplevs således som klart lägre än andelen aktiva vid skriftlig kursvärdering (75 ± 19 %) (jfr. fråga L9).

L16. Hur sammanställer Du en muntlig kursvärdering?

☐ Informella anteckningar	61 %
☐ Inte alls, det samlade intrycket räcker	13 %
☐ Formellt protokoll fört av Dig/kursledningen	13 %
☐ Formellt protokoll fört av studenter	7 %
☐ Annat sätt:	6 %
<i>Summa:</i>	<i>100 %</i>

* Det vanligaste sättet att sammanställa en muntlig kursvärdering är genom informella (egna) anteckningar. Tre lärare understryker att studenterna först erbjuds möjligheten att själva föra protokoll, men att de ibland/oftast avstår.

Innehåll**L17. Vilka av följande faktorer bör man främst analysera vid kursvärdering?****Tabell 5. Faktorer som främst bör värderas vid kursvärdering.**

Tabellen har ordnats i fallande grad efter det antal procent av de tillfrågade som anser att faktorn bör värderas. Antalet faktorer som bör värderas var per lärare i medeltal 13 st.

Rank	Faktor som bör värderas	Antal (%)
1	Hur kursens mål uppfylldes	83
2	Pedagogisk utformning av undervisningen	81
3	Laborationer/övningars kvalitet och relevans	79
4	Föreläsningars kvalitet och relevans	77
5	Litteratur, kompendier etc.	75
6	Organisation och genomförande	74
7	Kursens helhetsintryck	74
8	Lärarnas engagemang	68
9	Arbetsbelastning, tempo	66
10	Studentens engagemang	64
11	Examination	64
12	Nivå/ svårighetsgrad	60
13	Utvecklande av självständig analysförmåga	60
14	Kursens mål	51
15	Lärarnas pedagogiska skicklighet	45
16	Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning	44
17	Om kursen ändrat intresset för ämnet	42
18	Kursens relevans inom utbildning/program	40
19	Möjlighet till påverkan av kursen	39
20	Lärarnas ämneskompetens	34
21	Teoretiskt innehåll	26
22	Annat	2

De faktorer som fick flest röster som viktiga att värdera var:

- Hur kursens mål uppfylldes 83 %
- Pedagogisk utformning av undervisningen 81 %
- Laborationer/övningars kvalitet och relevans 79 %

De faktorer som fick minst röster var:

- Teoretiskt innehåll 26 %
- Lärarnas ämneskompetens 34 %
- Möjlighet till påverkan av kursen 39 %

L18. Vilka tre av faktorerna i fråga 18 tycker Du är särskilt viktiga att analysera?

Tabell 6. Den viktigaste faktorn, resp. de tre viktigaste faktorerna, att värdera vid kursvärdering.

Tre alternativ kunde anges: viktigast, näst viktigast, resp. näst, näst viktigast. Värdena i tabellen anger hur många procent av de tillfrågade som angett resp. faktor som något av de tre tänkbara alternativen. Då ett eller tre alternativ kunde anges har tabellen uttrycks med 100% resp. 300% som bas.

Rank	Den viktigaste, resp. de tre viktigaste, faktorerna att värdera	Viktigast (%)	Bland de 3 viktigaste (%)
1	Kursens helhetsintryck	26	41
2	Hur kursens mål uppfylldes	17	44
3	Kursens mål	15	17
4	Föreläsningars kvalitet och relevans	11	22
5	Organisation och genomförande	7	33
6	Utvecklande av självständig analysförmåga	7	20
7	Kursens relevans inom utbildning/program	6	13
8	Pedagogisk utformning av undervisningen	2	20
9	Studentens engagemang	2	13
10	Om kursen ändrat intresset för ämnet	2	11
11	Litteratur, kompendier etc.	2	6
12	Arbetsbelastning, tempo	2	4
13	Lärarnas engagemang	0	15
14	Laborationer/ övningars kvalitet och relevans	0	11
15	Nivå/ svårighetsgrad	0	4
16	Teoretiskt innehåll	0	4
17	Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning	0	4
18	Lärarnas pedagogiska skicklighet	0	4
19	Lärarnas ämneskompetens	0	2
20	Examination	0	2
21	Möjlighet till påverkan av kursen	0	0
22	Annat, nämligen:	0	0
	Ej besvarat frågan	2	
	<i>Summa:</i>	<i>100 %</i>	<i>300 %</i>

Viktigast att värdera i kursvärdering är:

- Kursens helhetsintryck 26 %
- Hur kursens mål uppfylldes 17 %
- Kursens mål 15 %

Ser man till vad som räknas bland de tre viktigaste faktorerna blir dessa:

- Hur kursens mål uppfylldes 44 %
- Hur kursens helhetsintryck 41 %
- Kursens organisation och genomförande 33 %

* Sammantaget visar frågorna 18 och 19 på att faktorer som rör kursens mål, måluppfyllelse, organisation och helhetsintryck av lärare anses som särskilt viktiga att värdera.

L19. På vilket sätt analyseras Dina tre faktorer under fråga 19 sammantaget vid kursvärdering?

Mycket yligt (1)   Mycket ingående (9)

Resultat: $6,2 \pm 1,4$

* En svagt positiv attityd hos lärarna till studenternas sätt att utvärdera vad man själv anser vara de viktigaste faktorerna.

L20. Vilka tre av faktorerna i fråga 18 tycker du utvärderas mest ingående av studenterna?

Tabell 7. Den av studenter mest utvärderade faktorn, resp. de tre mest utvärderade faktorerna, vid kursvärdering.

Tre alternativ kunde anges: mest, näst mest, resp. näst näst mest. Värdena i tabellen anger hur många procent av de tillfrågade som angett resp. faktor som något av de tre tänkbara alternativen. Eftersom ett eller tre alternativ kunde anges har tabellen uttrycks med 100% resp. 300% som bas

Rank	Den, resp. de tre, mest utvärderade faktorerna	Mest utvärderad (%)	Bland de tre mest utvärderade (%)
1	Organisation och genomförande	22	33
2	Föreläsningars kvalitet och relevans	17	41
3	Kursens helhetsintryck	15	28
4	Lärarnas pedagogiska skicklighet	9	30
5	Pedagogisk utformning av undervisningen	7	31
6	Arbetsbelastning, tempo	7	31
7	Lärarnas engagemang	4	20
8	Examination	4	17
9	Hur kursens mål uppfylldes	2	7
10	Litteratur, kompendier etc.	2	4
11	Teoretiskt innehåll	2	4
12	Utvecklande av självständig analysförmåga	2	2
13	Laborationer/ övningars kvalitet och relevans	0	19
14	Nivå/ svårighetsgrad	0	7
15	Kursens relevans inom utbildning/program	0	2
16	Vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning	0	0
17	Studentens engagemang	0	0
18	Om kursen ändrat intresset för ämnet	0	0
19	Möjlighet till påverkan av kursen	0	0
20	Lärarnas ämneskompetens	0	0
21	Kursens mål	0	0
22	Annat, nämligen:	0	0
	ej besvarat frågan	7	24
	<i>Summa:</i>	<i>100 %</i>	<i>300 %</i>

Det lärare ser som den i kursvärdering mest utvärderade faktorn är:

- kursens organisation och genomförande 22 %
- föreläsningars kvalitet och relevans § 17 %
- kursens helhetsintryck 15 %

Bland de tre mest utvärderade faktorerna:

- föreläsningars kvalitet och relevans 41 %
- kursens organisation och genomförande 33 %
- pedagogisk utformning 31 %
- arbetsbelastning 31 %

*Jämförs vad lärarna ser som viktigt eller viktigast att utvärdera (fråga L17 och L18) med vad de finner att studenterna mest utvärderar (fråga L20), finns de två faktorerna ”organisation” och ”helhetsintryck” både bland det som lärare ser som särskilt viktigt att utvärdera och vad de anser vara utvärderat av studenter. Emellertid ser lärarna det som lika viktigt att också utvärdera faktorerna ”mål” och ”måluppfyllelse”, men anser inte att dessa faktorer utvärderas i nämnvärd utsträckning av studenterna.

L21. Finns det moment inom undervisningen Du tycker borde utvärderas i större utsträckning än vad som nu görs?

Ja, nämligen: 43 % (20 st)

Kursens mål, och vad som ev. hindrat att de uppfyllts (3 st)

Studentens inflytande (2 st)

Enstaka kursspecifika moment (tex. studiebesök) (2 st)

Studentens eget ansvar/engagemang (2 st)

Studentens egen utveckling/analysförmåga (2 st)

Enstaka svar: Utrustning, kursens roll i programmet, värdegrundsfrågor, engagemang, tidiga intryck av kursen, vetenskapligt synsätt, pedagogisk utformning, löpande kursvärdering, tentamensformer

Nej. 57 % (26st)

Svarsfrekvens: 78% (46st av 59).

* Något över hälften av de lärare som besvarat frågan (57 %) finner ingen anledning att utvärdera något ytterligare jämfört med existerande kursvärderingar. Bland förslagen till sådant som bör utvärderas mer ingående återfinns kursens mål, studentens inflytande på kursen, enstaka kursspecifika moment.

L22. Om Du sammantaget ser på värderingarna av Dina kurser, hur är omfattningen av kommentarer som kan relateras till det följande:

Liten omfattning (1)   Stor omfattning (9)

Enskilda personers insatser 6,6 ± 2,1

Beröm 6,1 ± 1,8

Kursens pedagogiska form 6,0 ± 2,0

Kursens innehåll 5,6 ± 2,0

Kursens organisation 5,6 ± 2,0

Kritik 5,3 ± 2,1

Hur kursen uppfyllde sina mål 4,7 ± 2,4

Borttagande av moment 3,8 ± 2,6

Tillägg av moment 3,8 ± 2,5

Kursens mål 3,8 ± 2,2

* Till stor del upplevs kursvärderingar mest behandla enskilda personers insatser, beröm och kursens pedagogiska form. Minst behandlas kursens mål och att ändra antalet av olika moment.

Resultat

L23. Ger analys av kursvärderingar ett bra stöd för planering av en kurs?

Nej, inte alls (1)   Ja, mycket (9) Resultat: 7,0 ± 1,5

* Lärarna visar en klart positiv attityd till att analys av kursvärderingar ger ett bra stöd för kursplanering.

L24. Hur ofta leder analys av kursvärderingar till en väsentlig ändring av undervisningen?

Aldrig (1)   Alltid (9) Resultat: 6,6 ± 1,5

* Analys av kursvärderingar leder ofta, men inte alltid, till väsentlig ändring av undervisningen.

L25. För vem/vilka redovisar Du resultaten av en kursvärdering?

☐ Kursens övriga lärare	87 %
☐ Något forum inom kursansvarig institution	46 %
☐ Studierektor, ämne	41 %
☐ Studenter, innevarande kurs	31 %
☐ Studenter, nästkommande kurs	31 %
☐ Ämnesansvarig	24 %
☐ Studierektor, program	20 %
☐ Prefekt	20 %
☐ Programnämnd eller motsv.	20 %
☐ Studentkår	15 %
☐ Annat, nämligen	6 %
☐ Ingen	4 %

* Resultaten av kursvärdering visas i första hand för kursens övriga lärare, samt på institutionsnivå. Ytterst få lärare visar inte resultaten för någon.

L26. Hur ofta tydliggör Du för studenter tidigare kursvärderingars resultat och ev. förändringar av undervisningen till följd av dessa?

Aldrig (1)   Alltid (9)

Resultat: **6,1** ± 2,4

På vilket sätt i så fall?

Muntlig information vid kursstart	59 %
Informerar aldrig	16 %
Muntligen vid muntlig kursvärdering	9 %
Hemsida	4 %
Löpande under kursen	4 %

Enstaka svar: Visar kursvärdering och ändringar vid kursstart, Finns i pärm på inst, Som frågor till ny kurs inför planering, Delge kursrapport, Vid nästa års kursvärdering av motsv. avsnitt

Svarsfrekvens 83 % (49 av 59st).

* Resultat från tidigare kursvärderingar tydliggörs förhållandevis ofta. Det klart vanligaste sättet att göra detta är genom muntlig information vid kursstart.

L27. Hur vanlig är pendeleffekten vid förändringar av ett kursmoment (dvs. att nästa kurs tycker tvärtom jämfört med den föregående)?

Inte alls vanlig (1)   Mycket vanlig (9)

Resultat: **5,6** ± 2,0

* Vid förändringar av kursmoment förekommer pendeleffekter på ett sätt man förmodligen inte kan bortse ifrån.

L28. Beskriv två konkreta resultat inom Din undervisning som en analys av kursvärderingar har lett till?

Tabell 8. Exempel på förändringar av kurser föranledda av kursvärderingar.

De olika svaren har kategoriserats efter område. Värdena i procent avser andelen i förhållande till det totala antalet givna exempel på förändringar. De olika kategorierna är ordnade i fallande frekvens. Svarsfrekvens: 78% (46 av 59st).

Område	Andel	Exempel på förändring
Föreläsningar	21%	Ändrat innehåll, infört, strukit, ändrat antal, bytt lärare, gjort fler sammanfattningar, fler gästföreläsare
Pedagogik	14%	Övning istf. föreläsning, trad. undervisning ändrad till PBL, PBL ändrad till trad. undervisning, deduktiv problemlösning, mer eget arbete för studenten, infört diskussionstillfällen, infört litteraturseminarier, infört instuderingsfrågor
Laborationer	14%	Ändrat innehåll, ändrat antal, ändrad redovisningsform, gjort tydligare kompendium, tydligare struktur
Kursmoment	14%	Ändrad organisation av olika moment, strukit olika moment, exkursioner, ändrat antal moment, behållit visst kursmoment, ändrat studiebesök
Organisation	9%	Tydligare information, färre olika lärare, mer obligatorisk närvaro, komprimerat schemat, ändrat struktur på kursen, ändrat programmets struktur
Grupparbeten, projekt	8%	Ändrade projektuppgifter, fler tvärgruppsdiskussioner, löpande uppföljning, fler korta gruppuppgifter, ändrad redovisningsform
Examination	7%	Tydligare utformning av tentamensfrågor, nya tentamensformer, behållit gamla tentamensformen, längre tid för tentamen
Kurslitteratur	7%	Bytt kursbok, behållit kursbok
Personligt	4%	Bättre studentkontakt, öppnare attityd
Tempo, nivå	2%	Anpassat nivån, höjt nivån

* Kursvärderingar ligger till grund för ett brett spektrum av olika förändringar av undervisningen. Mest frekvent är ändringar av föreläsningar, pedagogik, laborationer och olika kursmoment.

L29. Anser Du att kursvärderingar i sin nuvarande form leder till en förbättrad undervisning?

Nej, aldrig (1)   Ja, alltid (9)

Resultat: **6,7 ± 1,6**

* Lärarna har en positiv attityd till att kursvärderingar leder till en förbättrad undervisning.

L30. Om Du ansvarat för samma kurs under de senaste åren, vilket blev medelvärdet vid studenternas skriftliga värderingar av helhetsintryck, mål och måluppfyllelse?

Tabell 9. Analys av tre olika faktorer under perioden 1998-2001.

Olika skalor (5-, 6-, 7-, eller 9-gradiga) förekommer bland svaren, varför tabellen normaliserats till 100% för år 1998 och en viss kurs. För att minimera variation i värdering pga. olika kursledare har endast kurser medtagits i tabellen där en och samma lärare uppgett att den ansvarat för kursen under alla fyra åren.

Faktor	n	1998	1999	2000	2001
Helhetsintryck	14 st	100%	101%	101%	102%
Kursens mål	5 st	100%	96%	99%	94%
Måluppfyllelse	14 st	100%	99%	101%	104%

* Inga skillnader mellan de olika värdena för åren 1998 till 2001 är statistiskt signifikanta. Analyseras bara de tre åren -99 till -01 erhålls i undersökningen ett något större antal kurser (totalt 19 st), men inte heller bland dessa finns några signifikanta skillnader. Resultatet tyder därför på att kursvärdering av de tre faktorerna helhetsintryck, mål och måluppfyllelse, ligger konstant med tiden mätt i en grupp kurser som helhet. Det är givetvis möjligt att detta gäller även för andra faktorer inom kursvärdering, men detta har inte undersökts i denna studie. Värt att notera är att faktorn "måluppfyllelse" verkar vara vanligare att utvärdera än "kursens mål", eftersom endast 5 kursledare angett resultatet för mål bland de 14 st som angett resultat för måluppfyllelse.

Kursvärderingsprocessen mätt i en grupp olika kurser verkar således inte ge mätbara förändringar med tiden, i alla fall inte under en period på fyra år. En förklaring till detta resultat kan vara att vad som upplevs bra eller dåligt i en kurs i sig inte är en absolut egenskap, utan snarare upplevs relativt andra kurser man deltagit i. Verkar dessa kurser på samma ekonomiska och pedagogiska premisser som den första och därför genomgår liknande förändringar, kan värderingen av en grupp kurser som helhet framstå som konstant med tiden.

För att undersöka om kursvärdering av en kurs vid ett tillfälle ger ett bättre eller sämre resultat nästa gång kursen ges, grupperades det sammanlagda materialet från fråga 31 (dvs. de kurser där resultat från 2 eller fler av de 4 åren angavs) efter den förändring som skett mellan två på varandra följande år.

Tabell 10. *Ändring av kursvärderingsresultat för faktorerna helhetsintryck, mål och måluppfyllelse, mellan två på varandra följande kurser.*

Endast värden från kurser med samma kursledare under de olika åren är medtagna.

Faktor	Minskat (>0,2 enh.)	Oförändrat (± 0,2 enh.)	Ökat (>0,2 enh.)
<i>Helhetsintryck</i>	19st	16st	18st
<i>Kursens mål</i>	6st	7st	5st
<i>Måluppfyllelse</i>	14st	16st	15st

* Inga skillnader mellan de olika kategorierna "minskat", "oförändrat" eller "ökat", är signifikanta. Resultatet visar att sannolikheten för att en kursvärdering ska ge ett förbättrat resultat med över 0,2 enheter till nästa gång kursen ges, i princip är lika stor som den att ge ett försämrat resultat med 0,2 enheter, eller ett oförändrat resultat inom ± 0,2 enheter.

L31. Varför genomförs kursvärdering?

För att förbättra kursen/ge underlag för förbättringar	46 %
Studentinflytande (ökat)	10 %
Ge lärare individuell respons	9 %
Kvalitetsinstrument	7 %
Fånga upp åsikter	4 %
Aktualitet, förnyelse	4 %
Studenterna ska se att lärarna bryr sig	4 %
Utvärdera lärarnas arbete	4 %
Se hur undervisningen gått fram	3 %
Enstaka svar: Se om målen uppfyllts, Organisation, Ge underlag för planering, Förbättra pågående kurs, Ge argument mot nedskärningar	

Svarsfrekvens: 73 % (43 av 59st)

* Den vanligaste synen bland lärare är att kursvärdering görs för att förbättra kursen eller för att ge ett underlag för förbättringar. Detta förtydligas ofta med ord som att kursen görs "roligare", "lärorikare" eller "intressantare".

L32. - Till sist, här kan du fritt föra fram dina tankar och åsikter kring den nuvarande kursvärderingen inom Din institution eller SLU som helhet, och hur den skulle kunna förbättras i framtiden:

Svarsfrekvens: 30 lärare (50%) avgav totalt 38 st kommentarer

Resultatet av kursvärdering och hur det används 11 kommentarer (29%)

Kursrapport är det viktigaste i en kursvärdering (2). Viktigt påpeka för studenter att kursvärdering påverkar kursplanering (2). Analys och åtgärder saknas pga. sekreteraren sammanställer kursvärdering. Det är jobbigt med kursvärderingar men värt tiden. Kursvärdering kan drivas för långt. Kursvärderingarnas potential tas inte tillvara. Öka diskussionen av kursvärderingar inom institutionerna. Tilltagande polisiär funktion av kursvärderingar ger meningslösa resultat.

Exempel: *"Vi har funnit att kursrapporten är det viktigaste verktyget. Där finns både kursens innehåll, uppläggning, resultat, studentens åsikter, lärarnas åsikter och SLUTSATSER inför kommande år."*

Hur kursvärdering bör genomföras 8 kommentarer (21%)

Kursvärdering bör vara obligatorisk (2). Kontinuerlig kursvärdering är viktigt vid långa kurser. Schemalägg kursvärdering för att få fler svar. Ska testa gruppvis muntlig kursvärdering. Skriftlig och muntlig kursvärdering kan färga varandra om de genomförs samtidigt. Ska prova andra kursvärderingsformer. Kursvärdering efter en viss tid mäts ej.

Exempel: *"Kursvärderingen bör vara obligatorisk"*

Utformningen av kursvärdering 6 kommentarer (16%)

Kursvärderingar är för omfattande. Standardiserade kursvärderings-formulär vore bra. Stryk meningslösa frågor i kursvärderingar. Utrymme för egna frågor måste finnas. Sammanställning av olika kurser kräver gemensamma frågor. Mer central hjälp med sammanställning av skriftlig kursvärdering.

Exempel: *"Efterlyser ett standardformulär för kursvärderingar som är gemensamt för samtliga kurser"*

Det som bör tas upp i kursvärdering 5 kommentarer (13%)

Kursvärdering av studentens situation kan leda till ökat engagemang från lärare (2). Kursvärdering bör ske av fler faktorer definierade från start. Kursvärdering av hela program vore bra. Viktigt att betona helheten, -inte individen, vid kursvärdering.

Exempel: *"Jag tycker det är viktigt att fokus i kursvärderingar ligger på helhetsintrycket, och på hur väl studenterna har tillgodogjort sig kursinnehållet."*

Attityden till kursvärdering 4 kommentarer (11%)

Kursvärderingen inom SLU fungerar väl (4st)

Exempel: *"Det formulär och det tillvägagångssätt som används nu fungerar i stort sett bra. Ett problem i större kurser kan vara att få in alla kursutvärderingar. Det kan förbättras genom att ha schemalagd tid för att fylla i utvärderingen."*

Studentens intresse av kursvärdering 4 kommentarer (11%)

Studenters engagemang i kursvärdering bör öka (3). Studenter är ointresserade av nuvarande kursvärdering.

Exempel: *"Ökat engagemang från studenterna, det är ju ytterst för dem som kursvärdering genomförs"*

* Den vanligaste kommentaren gäller resultaten från kursvärderingar och hur de används. Åsikterna här är relativt varierade. I flera frågor märks också direkt eller indirekt en önskan om ökat engagemang från studenterna. Åsikter kring schemaläggning, obligatorium eller låga svarsfrekvenser kan ses som exempel på detta.

Sammanfattning och diskussion

En enkät om synen på kursvärdering har besvarats av 254 studenter (S) resp. 59 lärare (L). Eftersom studenter och lärare har så pass skilda roller inom undervisningen, har de två enkäterna till största delen gjorts olika. Några av frågorna har emellertid varit lika eller liknande för både studenter och lärare, vilket här möjliggör en mer jämförande analys av attityderna.

Generella attityder till kursvärdering bland studenter och lärare

Både studenter och lärare visar en mycket positiv attityd till vikten av att genomföra kursvärdering (S1, L1). Samtidigt underskattar resp. grupp i lika hög grad den andras intresse av kursvärdering (S2, L7), dvs. ser sig själv som den klart mest intresserade av kursvärdering. Båda grupperna har också en positiv syn på det sätt som kursvärdering genomförs på (S3, L21), och studenterna upplever inte några större skillnader i detta sätt mellan olika kurser (S22). Både studenter och lärare visar en neutral attityd till hur omständligt/betungande arbetet med kursvärderingar är (S9, L5), och flera lärare betonar att resultatet är väl värt arbetsinsatsen. Sammanfattningsvis kan man säga att både studenter och lärare har en liknande och mycket positiv syn på kursvärderingen som helhet. De skillnader mellan grupperna som återfinns ligger snarare i *vad* som skall värderas (se nedan).

Hur bör kursvärdering genomföras?

Studenterna visar en klar preferens för att kursvärderingar ska genomföras som en kombination av både skriftlig och muntlig kursvärdering (S4), vilket överensstämmer väl med att de flesta lärare (89 %) genomför kursvärderingar som en sådan kombination (L3). Beträffande frågan om (skriftlig) kursvärdering ska genomföras frivilligt eller obligatoriskt visar studenterna en svag preferens för obligatorisk kursvärdering (S5), medan lärare i realiteten oftast (i 65 % av fallen) genomför den frivilligt (L8). Ett obligatorium, dvs. att en (godkänd) kursvärdering krävs för godkänd kurs, kan för närvarande inte anses överensstämma med vare sig högskolelagen eller SLU:s regelsamling, där texten mer talar om att studenter ska: ”ges möjlighet att framföra sina

synpunkter”, och inte: ”har skyldighet att framföra sina synpunkter”, vilket ju ett obligatorium i praktiken skulle innebära. Vare sig studenter (S6) eller lärare (L10) fäster någon större vikt vid de personuppgifter som lämnas vid skriftlig kursvärdering

Både studenter och lärare anser att studenter ofta deltar i kursvärdering (S7, S10, L9, L13). Studenterna är mer positiva till att kursvärderingar schemaläggs än genomförs på icke schemalagd tid (S5), och schemaläggning verkar vara mer frekvent enligt lärarnas enkät (L8), även om långtifrån alla lärare verkar göra detta. De faktum att ren glömska är den klart viktigaste orsaken bland studenter till att inte delta i skriftlig kursvärdering (S8), och att schemaläggning av kursvärdering enligt lärarnas enkät på ett signifikant sätt ökar svarsfrekvensen med ca. 17 % (L9), gör att schemaläggning av kursvärdering kan ses som ett mycket enkelt sätt att öka studenternas deltagande i kursvärderings-processen i de fall lärare upplever detta som lågt.

Vad bör värderas i en kursvärdering?

I båda enkäterna har frågan om vad som bör värderas kunnat anges som antingen i) en faktor viktig att värdera bland 21 fasta alternativ och ett valfritt (S13, L17), ii) de tre viktigaste faktorerna att värdera, eller som iii) den allra viktigaste faktorn att värdera (S14, L18). Oavsett vilken av dessa tre frågor som ställts, fördelade sig svaren på ett mycket likartat sätt bland studenter resp. lärare. I Tabell 11 har de faktorer sammanfattats där en majoritet (över 50 %) av de tillfrågade studenterna och lärarna ansett att frågan bör värderas (S13, L17).

En benägenhet hos lärarna att se fler faktorer som viktiga i en kursvärdering syns tydligt; 14 faktorer av de 21 angivna anses av över 50 % lärarna som viktiga att värdera, medan motsvarande siffra för studenter är 8 st. Sju faktorer anses av en majoritet hos båda grupperna som viktiga att värdera, nämligen:

- Föreläsningars kvalitet och relevans
- Laborationer/övningars kvalitet och relevans
- Litteratur, kompendier etc.,
- Organisation och genomförande
- Pedagogisk utformning av undervisningen
- Arbetsbelastning/tempo
- Nivå/svårighetsgrad.

Tabell 11. De faktorer som främst bör värderas vid kursvärdering.

En eller flera av 21 olika faktorer inkl. ett valfritt alternativ, kunde anges. Endast de faktorer där en majoritet av de svarande (>50 %) har angett resp. faktor har medtagits i tabellen. Tabellen har ordnats i fallande grad efter det antal tillfrågade studenter (S.) och lärare (L.) som i respektive enkät ansett att faktorn bör värderas. Siffror inom parentes är inlagda som jämförelse

Rank	Student-enkäten	S. (%)	L. (%)	Rank	Lärar-enkäten	L. (%)	S. (%)
1	Föreläsningars kvalitet och relevans	84	(77)	1	Hur kursens mål uppfylldes	83	(37)
2	Laborationer/övningars kvalitet och relevans	76	(79)	2	Pedagogisk utformning av undervisningen	81	(69)
3	Litteratur, kompendier etc.	74	(75)	3	Laborationer/övningars kvalitet och relevans	79	(76)
4	Organisation och genomförande	73	(74)	4	Föreläsningars kvalitet och relevans	77	(84)
5	Pedagogisk utformning av undervisningen	69	(81)	5	Litteratur, kompendier etc.	75	(74)
6	Lärarnas pedagogiska skicklighet	65	(45)	6	Organisation och genomförande	74	(73)
7	Arbetsbelastning,tempo	61	(66)	7	Kursens helhetsintryck	74	(43)
8	Nivå/ svårighetsgrad	52	(60)	8	Lärarnas engagemang	68	(41)
				9	Arbetsbelastning, tempo	66	(61)
				10	Studentens engagemang	64	(20)
				11	Examination	64	(50)
				12	Nivå/ svårighetsgrad	60	(52)
				13	Utvecklande av självständig analysförmåga	60	(19)
				14	Kursens mål	51	(30)

Dessa faktorer bör således kunna ingå i alla typer av kursvärderingar. Den enda faktorn som studenter visar en klart mer positiv attityd för att utvärdera än lärare, är "Lärarnas pedagogiska skicklighet". Omvänt märks en klart mer positiv attityd hos lärare än hos studenter till sex faktorer: Hur kursens mål uppfylldes, Kursens helhetsintryck, Lärarnas engagemang, Studentens engagemang, Utvecklande av självständig analysförmåga, och Kursens mål. Anmärkningsvärt är den mycket stora skillnaden mellan lärare och studenter beträffande "Hur kursens mål uppfylldes" och "Helhetsintryck", eftersom dessa båda faktorer av lärarna sågs som viktigast att värdera, men denna uppfattning omfattas endast av en liten del av studenterna. Både bland studenter och lärare är det klart vanligare att man ser det som viktigt att utvärdera "Hur kursens mål uppfylldes" än "Kursens mål" (som sådana). Det verkar t.o.m. vara 3 gånger vanligare att man i skriftliga formulär utvärderar en kurs måluppfyllelse än dess mål (L30, Tab.8), detta trots att alla kurser inom SLU har en målbeskrivning. En möjlig orsak till oviljan hos studenter och även en del lärare att utvärdera kursers mål, kan vara att

dessa ofta är så allmänt skrivna att de i realiteten inte uppfattas som konkreta mål. Ett sätt att lyfta fram kursens mål vore därför att göra dem mer konkreta, och att i början av en kurs tydligt gå igenom målen, vad de betyder och på vilket sätt de ligger till grund för innehållet i olika föreläsningar, laborationer, valet av kursbok etc.

Det är intressant att se att klart fler studenter anser att man främst bör värdera lärarnas pedagogiska skicklighet (61%) än både lärarnas engagemang (40%) och ämneskompetens (36%), medan lärare värderar omvänt: lärarnas engagemang (68%) är viktigare att värdera än både pedagogisk skicklighet (45%) och ämneskompetens (34%). Oavsett vad som ses som viktigt att värdera eller inte, verkar både studenter och lärare vara nöjda med nuvarande kursvärderingar och deras utformning, och en majoritet av de båda kategorierna anser att kursvärderingar inte behöver kompletteras med andra typer av frågor än de som beskrivits i enkäten (S16, L21).

Ser man däremot på attityden till det värderade framträder en annan bild. Attityden är neutral

hos både studenter och lärare till det sätt som vad man såg som de viktigaste faktorerna att värdera analyserades på (S15, L19). Detta betyder förmodligen att båda grupperna upplever att det ömsesidiga arbetet med kursvärderingar kan förbättras. Studenterna ansåg att man i ungefär lika stor utsträckning utvärderade ett flertal faktorer inom kursvärdering (S17), medan lärarna klart ansåg att utvärderingar mest behandlar undervisningsrelaterade faktorer som föreläsningar, kursens organisation, lärarnas pedagogiska skicklighet och helhetsintrycket (L20, L22). Andra viktiga faktorer som bl.a. kursens mål och studentens utveckling utvärderas på ett för lärarna inte tillräckligt uttömmande sätt.

Man kan tolka resultatet som att studenter och lärare är överens om mycket av vad som i princip bör tas upp i en kursvärdering, men att lärare överlag har en klart större vilja än studenter att värdera kursens *syfte* (t.ex. mätt som kursens mål, hur målen uppfylldes, och utvecklandet av studentens självständiga analysförmåga) och inte bara kursens *medel och innehåll* (t.ex. föreläsningar och laborationer). Resultatet tyder också på att studenter främst vill utvärdera, och till sist också utvärderar, själva undervisningen med läraren/föreläsaren i tydligt fokus. Det är läraren/föreläsaren som presterar något och (därför) ska utvärderas. Studentens eget lärande ges en klart mindre betydelse, och framstår mer som en konsekvens av lärarens insats, än sin egen. En sådan fokusering på utvärdering av undervisning och lärarens roll i denna är tydlig också i en analys av kursvärderingars sammansättning utförd vid Göteborgs universitet (Toshach Gustafsson 1996). I denna studie visas att de vanligaste frågorna vid skriftlig kursvärdering rör just undervisningen och läraren/föreläsaren, och att denna typ av uppläggning är särskilt framträdande inom matematisk-naturvetenskaplig och medicinsk fakultet, där sådana frågor utgjorde 47 % resp. 32 % av antalet frågor i de undersökta kursvärderingsformulären. Det är tänkbart att dessa likheter i synen på kursvärdering mellan SLU:s JLT-fakultet och GU:s mat.-nat. samt medicinska fakultet reflekterar en likhet i ämnesmässig struktur och akademisk eller pedagogisk tradition.

Även om läraren givetvis har en viktig roll i undervisningen så finns det vid all kursvärdering goda skäl att försöka ha ett så brett och öppet perspektiv som möjligt, och att

däriigenom undvika en ensidig fokusering på lärarens/föreläsarens roll. Med resultaten från lärarenkäten som grund framstår det exempelvis som önskvärt att i ökad grad och att på olika sätt fortsätta utvärdera kursens syften och hur de uppfyllts. I förlängningen av detta kanske det också uppstår ett behov av att sätta dessa syften i ett större pedagogiskt sammanhang, t.ex. hela läsåret eller program.

Vad mäter man egentligen med en kurs helhetsintryck?

Ett bland lärare ofta använt mått på hur bra eller dålig en kurs varit, är kursens "helhetsintryck" (eller "totalintryck"). Den stora vikten av denna faktor bland lärare i deras syn på kursvärderingar framgår bl.a. av att den rankades högst bland den "viktigaste faktorn" att värdera (L17, L18). Helhetsintryck är emellertid inget väl definierat begrepp, utan kan tänkas innebära olika saker för olika personer. I studerandenkäten (S20) framgår att de viktigaste faktorerna i en kurs helhetsintryck är faktorerna "föreläsningar/föreläsare", "kursens organisation", och "lärarna" (bl.a. deras engagemang, intresse och pedagogik). Lärare å sin sida betonar för sitt helhetsintryck av en kurs mer studentens "engagemang/aktivitet", "prestation" och den "personliga kontakten med studenterna" (L6).

Sammantaget tyder detta på att man med en kurs "helhetsintryck" i ett studerandeperspektiv till största delen fokuserar på lärarnas olika insatser under kursens gång, medan man i ett lärarperspektiv omvänt fokuserar på studenternas. Andra faktorer verkar vara mindre viktiga. Kännedom om dessa klart skilda uppfattningar kan vara viktigt vid tolkning av resultaten från faktorn "helhetsintryck" vid kursvärdering. Resultaten tyder på ett behov av att utvärdera begreppet "kursens helhetsintryck" på ett tydligare sätt än vad som nu görs. Detta kan exempelvis göras genom att innefatta både ett studerande- och lärarperspektiv, eller att specificera olika kursmoment som helhetsintrycket avser.

Hur använder lärare resultaten från kursvärderingar?

I lärarenkäten framgår att kursledare visar resultaten från kursvärdering främst för kursens övriga lärare (L25), och att analysen av resultaten ger ett gott stöd i planeringsarbetet (L23). Analys av kursvärdering leder relativt ofta både till väsentliga förändringar och till förbättringar av undervisningen (L23, L24, L29). Som exempel på sådana resultat

återfinns ändringar av föreläsningar, laborationer, pedagogik, organisation och andra enstaka kursmoment (L28), vilket stämmer väl överens med studenternas uppfattningar av vad kursvärderingar kan leda till (S21). Vad som däremot inte av någon grupp verkar tas upp som förändringar föranledda av kursvärdering är exempelvis kursens nivå/omfattning/längd, dess placering i programmet eller roll inom utbildningen. De eventuella förändringar som görs av denna typ av övergripande faktorer verkar vila på annan grund än kursvärderingar.

De förändringar som görs meddelas främst nästkommande kurs muntligt vid kursstart (L26). I studerandeenkäten framgår att ett problem med kursvärderingar är att man inte själv får veta om kursvärderingen leder till något, och i så fall till vad (S19, S24). Lärarenkäten visar klart att förändringar ofta görs efter en kursvärderingsanalys, men det är också tydligt att dessa inte alltid är så synliga för studenten, som ju sällan går samma kurs två gånger. Ett sätt att öka intresset för kursvärdering vore därför att göra resultatet av kursens senaste kursvärderingar och därav föranledda förändringar av kursen mycket tydligare vid kursstart, inte bara muntligt utan också skriftligt. Kanske detta kan göras i form av en schemalagd föreläsning med en efterföljande information/diskussion om den kommande kursen.

Varför genomförs kursvärdering?

Den vanligaste åsikten, både bland studenter och lärare, är att kursvärdering genomförs för att förbättra kursen/göra kursen så bra som möjligt, och för att tillvarata studenters åsikter/öka studentinflytandet (S23, L31). Förmodligen har begreppet "en bra kurs", precis som "helhetsintryck", väldigt olika innebörd för skilda personer. Är t.ex. en "bra" kurs en rolig kurs, en intressant kurs, en lagom svår kurs, eller en kurs där alla blir godkända på tentan? Svaren på denna fråga skulle därför behöva specificeras mer ingående för att ta reda på om de båda grupperna menar samma sak med sina svar. Givet de likheter, men också klara skillnader, som fanns mellan studenter och lärare i vad som bör värderas i kursvärderingar, så finns kanske även motsvarande likheter och skillnader i vad som karaktäriserar en "bra" kurs och på vilket sätt kursvärdering är ett sätt att uppnå detta.

Kursvärderingsprocessen i framtiden

Även om resultaten från de två enkäterna visar att både studenter och lärare är nöjda med utformningen av nuvarande kursvärderingar, framgår det samtidigt att utvärdering av större organisatoriska frågor, exempelvis kursens nivå, omfattning, placering eller roll i utbildningen, inte sker i nämnvärd utsträckning, eller inte utnyttjas fullt ut. I framtiden kan det därför vara angeläget att se över utvärderingen av denna typ av frågor, liksom också behovet av att utvärdera pedagogiska block som är större än den enskilda kursen, som t.ex. olika läsår eller ramschemats innehåll och uppläggning. Resultaten tyder också på ett behov av att se över själva utvärderingsprocessen som sådan och de sätt som resultaten från kursvärderingar både tas fram och används på. Datorstödda kursvärderingar kan förmodligen inom en nära framtid bli en värdefull hjälp för kursledare genom att minska deras arbete med att sammanställa och förmedla resultatet, men kan samtidigt vara behäftade med nya typer av problem gällande svarsfrekvenser, dator-tillgänglighet, offentlighet etc.

Kanske man i framtiden inte bara bör nöja sig med att på olika sätt tekniskt förbättra de nuvarande muntliga och skriftliga kursvärderingarna, utan även måste vara öppen för kompletterande eller helt nya kursvärderingsformer. Några exempel på sådana är att låta studenter ansvara för kursvärderingen, att låta lärare på andra institutioner utvärdera kursvärderingsresultatet, att utföra kursvärderingar både bland studenter och lärare, och att genomföra mer ingående kursutvärderingar där även kostnader och resultat vägs in (se bl.a. Granström 1995, Nilsson 1998). Men, oavsett valet av formen för kursvärdering, är det viktigaste att studenter och lärare även i fortsättningen gemensamt arbetar för att på olika sätt utveckla undervisningen. Kursvärdering är ett av flera medel i denna process.

Slutsatser

Grundsynen till kursvärdering bland både studenter och lärare inom JLT-fakultet är mycket positiv, men det finns klara skillnader mellan de båda grupperna i vad man är positiv till. Det samlade intrycket av enkätsvaren ger en bild av kursvärdering inom fakulteten som en relativt väl fungerande process, även om den också kan förbättras. Här följer några förslag till förbättringar av kursvärderingsprocessen, baserade på de två enkäterna:

Lärare

- Tydliggör och diskutera resultaten från kursvärdering och hur de återkopplats i undervisningen. Detta kan göras inför både studenter, lärare och inom olika pedagogiska forum.
- Schemalägg både muntlig och skriftlig kursvärdering.
- Genomför alltid mittvärdering, även på kortare kurser.
- Försök skapa ett tryggt klimat vid muntlig kursvärdering, och inta en lyssnande attityd.

Studenter

- Delta alltid i kursvärdering.
- Var konstruktiv och tydlig vid ev. kritik av olika moment i undervisningen. Beskriv gärna vad som inte var bra, men ge också förslag på vilket sätt det kan göras bättre.
- Tänk på kursens mål och hur de uppfylldes.

Lärare och studenter

- Tänk på att kursvärdering är ett gemensamt ansvar.

Litteratur

- Bessman, M., och Mårtensson, D. (1991) *Kursvärdering för ökad kvalitet. Vägledning och exempelsamling*. UHÄ:s skriftserie Uppföljning och policystudier 1991:1. Stockholm: Universitets- och högskoleämbetet, FoU-enheten.
- Francke-Wikberg, S., och Lundgren, U.P. (1990) *Att värdera utbildning. Del 1. En introduktion om pedagogisk utvärdering*. Stockholm. Wahlström & Widstrand.
- Francke-Wikberg, S. (1992) *Utvärderingens mångfald - Några ledtrådar för vilsna utbildare*. Uppföljning och policystudier 1992:4. Stockholm: Universitets- och högskoleämbetet, FoU-enheten.
- Granström, K. (1995) *Om konstruktion av kursvärderingar*. Linköpings universitet, Rådet för kvalitetsutveckling. ISRN: LIU-KVAL-R-2-SE
- Lundmark, A., och Strömberg, L. (1999) *Några tankar om kursvärderingar. I: Kursvärderingar - en del i kvalitetsarbetet*. pp 19-24. Uppsala universitet, Enheten för utveckling och utvärdering.
- Nilsson, K.-A. (1993) *Utvärdering för kvalitet*. Lunds universitet, Utvecklingsenheten. Rapport 93:179. ISSN: 0349-5728.
- Nilsson, K.-A. (1998) *Kursutvärdering – för studenternas medverkan i kvalitetsarbetet*. Lunds universitet, Utvärderingsenheten. Rapport 98:202. ISSN: 1401-775
- Toshach Gustafsson, I. (1994) *Vad värderas i en kursvärdering?* Medicinska fakulteten i Göteborg. ISBN 91-628-1422-2
- Toshach Gustafsson, I. (1996) *Kursvärderingar vid Göteborgs universitet – Beskrivning och analys*. Göteborgs universitet, ISBN nr 91 7360 255 8

Bilaga 1. Avsnitt rörande kursvärdering i SLU:s regelsamling

- 8.1 Kurs- och programvärdering är en del av utbildningen och ett gemensamt ansvar för lärare och studenter.
- 8.2 Student som deltar i eller har avslutat en kurs ska ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom kursvärdering som anordnas av kursansvarig institution (HF 1 kap. 14 §). I kurser omfattande tio poäng eller mer ska kursansvarig institution anordna mittkursvärdering för att ge underlag för eventuella förbättringar under pågående kurs. Information om hur kursvärdering är utformad ska lämnas vid kursstart.
- 8.3 Student som deltar i eller har avslutat ett utbildningsprogram ska ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på utbildningsprogrammet genom programvärdering som anordnas av programnämnd (motsvarande).
- 8.4 Kurs- och programvärderingar ska hanteras så att både students och lärares integritet värnas. Student ska ha möjlighet att vara anonym i skriftliga kursvärderingar.
- 8.5 Kurs- och programvärderingar ska följas upp och användas som redskap i utbildningens kvalitetsutveckling. Kursansvarig institution ansvarar för sammanställning och uppföljning av kursvärderingar (HF 1 kap. 14 §). Programnämnd (motsvarande) ansvarar för sammanställning och uppföljning av programvärderingar.
- 8.6 Sammanställningar och resultat av uppföljningar ska hållas tillgängliga för studenter (HF 1 kap. 14 §).

---

15 februari 2003 Webmaster

Bilaga 2. Student-enkäten

TJUGOFYRA FRÅGOR OM SLU- STUDENTERS SYN PÅ KURSVÄRDERING

Man Kvinna

Födelseår:

Program:

Inriktning:

Antal studieår vid SLU:

1. Är det viktigt att genomföra kursvärderingar?

Nej, inte alls   Ja, mycket

2. Hur viktigt tror Du kursledare i allmänhet anser att det är med kursvärderingar?

Inte alls viktigt   Mycket viktigt

3. Är Du nöjd med det sätt som kursvärderingar genomförs på inom SLU?

Nej, inte alls   Ja, mycket

4. Vilken form av kursvärdering anser Du bäst för fram just Dina åsikter om en kurs?

Skriftlig

Muntlig

En kombination av skriftlig och muntlig

5. Hur vill Du att skriftlig kursvärdering ska genomföras: (Kryssa för ett av alternativen)

Obligatoriskt, under schemalagd tid

Obligatoriskt, på ledig tid utan särskild tid i schemat

Frivilligt, under schemalagd tid

Frivilligt, på ledig tid utan särskild tid i schemat

6. Vilka personuppgifter tycker Du ska uppges vid skriftlig kursvärdering?

Inga alls

Kön, ålder, antal studieår, program

Fullständigt namn, + ålder, antal studieår, program

7. Hur ofta lämnar Du in en skriftlig kursvärdering efter genomgången kurs?

Aldrig   Alltid

8. I de fall Du inte lämnat in en skriftlig kursvärdering, vad har det berott på?

Inga blanketter fanns tillgängliga

Ingen lämplig tid fanns avsatt

Tidsbrist

Glömska

Bristande motivation

Principiella skäl (t.ex. bristande anonymitet)

Annat, nämligen:

9. Hur är skriftliga kursvärderingar att besvara?

Enkla   Omständliga

10. Hur ofta närvarar Du vid muntliga kursvärderingar?

Aldrig   Alltid

11. Hur uppfattar Du Din egen insats vid muntlig kursvärdering?

Mycket passiv   Mycket aktiv

12. Tror Du kursvärdering i sin nuvarande form leder till en förbättrad undervisning?

Nej, aldrig   Ja, alltid

13. Vilka av följande faktorer bör man främst analysera vid kursvärdering?

(a) organisation och genomförande

(b) nivå/ svårighetsgrad

(c) arbetsbelastning, tempo

(d) teoretiskt innehåll

(e) vetenskapligt synsätt, forskninganknytning

(f) utvecklande av självständig analysförmåga

(g) pedagogisk utformning av undervisningen

(h) föreläsningars kvalitet och relevans

(i) laborationer/övningars kvalitet och relevans

(j) lärarnas ämneskompetens

(k) lärarnas pedagogiska skicklighet

(l) lärarnas engagemang

(m) ditt eget engagemang

(n) litteratur, kompendier etc.

(o) examination

(p) kursens mål

(q) hur kursens mål uppfylldes

(r) kursens relevans inom utbildning/program

(s) kursens helhetsintryck

(t) om kursen ändrat intresset för ämnet

(u) möjlighet till påverkan av kursen

(v) annat, nämligen:

14. Vilka tre av ovanstående faktorer tycker Du är särskilt viktiga att analysera?

Viktigast: _____

Näst viktigast: _____

Näst, näst viktigast: _____

15. På vilket sätt analyseras Dina tre viktiga faktorer under fråga 13 sammantaget vid kursvärdering?

Mycket dåligt   Mycket bra

16. Finns det något moment inom undervisningen Du tycker borde utvärderas i större utsträckning än vad som nu görs?

Ja, nämligen:

Nej.

17. Om Du sammantaget ser på Dina övergripande åsikter och förslag vid kursvärderingar, hur är då fördelningen mellan det följande:

Kritik   Beröm
Innehåll   Utförande
Ta bort   Lägg till
Resultat   Mål
Personer   Sakfrågor

18. Finns det något viktigt kring en kurs som Du inte för fram p.g.a. det sätt som kursvärderingar genomförs eller utformas på?

Ja, nämligen:

Nej

19. Hur ofta märker Du att förändringar av undervisningen har gjorts till följd av en tidigare kursvärdering?

Aldrig   Alltid

20. Nämn tre faktorer inom en kurs som är särskilt viktiga för Ditt omdöme om "kursens helhetsintryck".

1.

2.

3.

21. Beskriv två konkreta resultat Du tror att en analys av Dina kursvärderingar kan ha lett till.

1.

2.

22. Upplever Du att sättet att genomföra kursvärdering skiljer sig åt mellan olika kurser?

Nej, inte alls   Ja, mycket

23. Varför genomförs kursvärdering?

---

24. - **Till sist**, här kan du fritt föra fram dina tankar och åsikter kring den nuvarande kursvärderingen inom SLU, och hur den skulle kunna förbättras i framtiden:

Tack för Din medverkan!

Bilaga 3. Lärar-enkäten

TRETTIOTVÅ FRÅGOR OM SLU-LÄRARES SYN PÅ KURSVÄRDERING

Man Kvinna

Födelseår:

Tjänst:

Antal kurser vid SLU som kursansvarig:

Försök besvara följande frågor utifrån Din samlade erfarenhet och en tänkt genomsnittlig kurs. Kommentera gärna Dina svar vid resp. fråga.

ALLMÄNT

1. Är det viktigt att genomföra kursvärderingar?

Nej, inte alls   Ja, mycket

2. När genomför Du kursvärdering(ar)?(Flera svar kan ges)

- Vid kursens början
 Vid kursens mitt
 Vid slut-tentamen
 Vid kursens slut (efter tentamen)
 En tid efter kursens slut
 Annan tidpunkt:

3. På vilket sätt genomför Du kursvärderingar?

- Endast skriftligt
 Endast muntligt
 En kombination av skriftligt och muntligt
 Annat sätt:

4. Låter Du även i kursen deltagande personal, t.ex. föreläsare eller assistenter, utvärdera kursen?

Ja, genom att:

Nej

5. Är det totala arbetet med sammanställning och analys av kursvärderingar betungande?

Nej, inte alls   Ja, mycket

6. Nämn tre faktorer inom en kurs som är särskilt viktiga för ditt personliga omdöme om "kursens helhets-intryck"

1.

2.

3.

7. Hur viktigt tror Du studenter i allmänhet anser att det är med kursvärderingar?

Inte alls viktigt   Mycket viktigt

SKRIFTLIG KURSVÄRDERING

8. Hur genomför Du skriftlig kursvärdering?

- Obligatoriskt, under schemalagd tid
 Obligatoriskt, på ledig tid utan särskild tid i schemat
 Frivilligt, under schemalagd tid
 Frivilligt, på ledig tid utan särskild tid i schemat

9. Vilka svarsfrekvenser brukar Du få vid skriftlig kursvärdering?

0%   100%

10. Vilka personuppgifter tycker Du ska uppges vid skriftlig kursvärdering?(ev. stryk det som ej gäller)

- Inga alls
 Valfritt
 Kön, ålder, antal studieår, program
 Fullst. namn, kön, ålder, antal studieår, program
 Annat, nämligen:

11. Hur sammanställer Du fria kommentarer, tex. vid öppna frågor?

- Inte alls
 Samlat intryck från genomläsning
 Kvantifiering, genom t.ex. kategorisering
 Annat sätt, nämligen:

13. Vad innehåller Din sammanställning av en skriftlig kursvärdering?

- Medelvärde $\pm$ SD av numeriska variabler
 Analys av skriftliga kommentarer
 Din övergripande analys av utfallet
 Dina kollegors analys av utfallet
 Förslag till förändringar
 Annat, nämligen:

MUNTLLIG KURSVÄRDERING

13. Vilken är närvaron vid muntlig kursvärdering?

0%   100% (av kursen)

14. Hur genomför Du en muntlig kursvärdering?

- Individuellt (t.ex. genom stickprov)
 Gruppvis
 Alla kursdeltagare samtidigt
 Annat sätt, nämligen:

15. Hur stor andel av deltagarna är aktiva vid muntlig kursvärdering?

0%   100%

16. Hur sammanställer Du en muntlig kursvärdering?

- Inte alls, det samlade intrycket räcker
- Informella anteckningar
- Formellt protokoll fört av studenter
- Formellt protokoll fört av Dig/kursledningen
- Annat sätt:

INNEHÅLL

17. Vilka av följande faktorer bör man främst analysera vid kursvärdering?

- (a) organisation och genomförande
- (b) nivå/ svårighetsgrad
- (c) arbetsbelastning, tempo
- (d) teoretiskt innehåll
- (e) vetenskapligt synsätt, forskningsanknytning
- (f) utvecklande av självständig analysförmåga
- (g) pedagogisk utformning av undervisningen
- (h) föreläsningars kvalitet och relevans
- (i) laborationer/ övningars kvalitet och relevans
- (j) lärarnas ämneskompetens
- (k) lärarnas pedagogiska skicklighet
- (l) lärarnas engagemang
- (m) studenternas engagemang
- (n) litteratur, kompendier etc.
- (o) examination
- (p) kursens mål
- (q) hur kursens mål uppfylldes
- (r) kursens relevans inom utbildning/program
- (s) kursens helhetsintryck
- (t) om kursen ändrat intresset för ämnet
- (u) möjlighet till påverkan av kursen
- (v) annat, nämligen:

18. Vilka tre av faktorerna i fråga 17 tycker Du är särskilt viktiga att analysera?

Viktigast: _____
Näst viktigast: _____
Näst, näst viktigast: _____

19. På vilket sätt analyseras Dina tre faktorer under fråga 18 sammantaget vid kursvärdering?

Mycket ytligt   Mycket   ingående

20. Vilka tre av faktorerna i fråga 18 tycker du utvärderas mest ingående av studenterna?

Mest: _____
Näst mest: _____
Näst, näst mest: _____

21. Finns det moment inom undervisningen Du tycker borde utvärderas i större utsträckning än vad som nu görs?

Ja, nämligen:

Nej.

22. Om Du sammantaget ser på värderingarna av Dina kurser, hur är omfattningen av kommentarer som kan relateras till det följande:

Kritik

Liten omf.   Stor omf.

Beröm

Liten omf.   Stor omf.

Kursens innehåll

Liten omf.   Stor omf.

Kursens organisation

Liten omf.   Stor omf.

Borttagande av moment

Liten omf.   Stor omf.

Tillägg av moment

Liten omf.   Stor omf.

Kursens mål

Liten omf.   Stor omf.

Hur kursen uppfyllde sina mål

Liten omf.   Stor omf.

Kursens pedagogiska form

Liten omf.   Stor omf.

Enskilda personers insats

Liten omf.   Stor omf.

RESULTAT

23. Ger analys av kursvärderingar ett bra stöd för planering av en kurs?

Nej, inte alls   Ja, mycket

24. Hur ofta leder analys av kursvärderingar till en väsentlig ändring av undervisningen?

Aldrig   Alltid

25. För vem/vilka redovisar Du resultaten av en kursvärdering?

- Ingen
- Kursens övriga lärare
- Något forum inom kursansvarig institution
- Studierektor, ämne
- Studierektor, program
- Ämnesansvarig
- Prefekt
- Inriktingsnämnd el. motsv.
- Studentkår
- Studenter, innevarande kurs
- Studenter, nästkommande kurs
- Annat, nämligen

Uppsala 2006

**Institutionen för växtbiologi och skogsgenetik
SLU
Box 7080
75007 Uppsala**